

CONTRIBUȚII LA EVOCAREA ACTIVITĂȚII SCULPTORULUI WLADIMIR C. HEGEL

Prof. Virgiliu Z. Teodorescu

„A scrie istorie este o obligație pentru omenire, a o adăugi cu ce ai aflat, este o obligație pentru fiecare, rămânând ca aceia care pot să scrie, să adune și ce au aflat de la cine nu mai poate vorbi”....

Nicolae Iorga

La propășirea sculpturii românești o contribuție remarcabilă a avut-o și sculptorul W.C.Hegel, exemplar prin modul cum și-a onorat comanditarii și prin tratarea temelor abordate numai după o prealabilă documentare referitoare la contextul istoric al subiectului, la temperamentului personalităților implicate în evenimentul evocat - personalități ce defineau ansamblul viitorului monument solicitat de comitetele de inițiativă. Totodată, prin modul cum a știut ca propriile cunoștințe să le împărtășească celor ce se aflau în formare ca viitori artiști plastici, s-a dovedit a fi un formator de viitori sculptori, predilect monumentaliști.

Firesc este ca o evocare a unei persoane să asigure o trecere prin biografia respectivului subiect. În cazul lui W.C.H.¹ atât obârșia, prezența în Franța, cât și perioada finală a vieții sunt încă învăluite de un liștoliu care reclamă viitoare temerare incursiuni documentare care să înlăture asemenea neclarități.

Preocuparea lui V.A. Urechia² de a depista un artist plastic străin care, invitat în România ultimelor decenii ale secolului XX., să realizeze o serie de lucrări de artă monumentală s-a dovedit a fi inspirată. Beneficiind de recomandări îndreptățite, W.C.H. s-a adaptat operativ la ceea ce era specificul local. Faptul că a căutat să cunoască acest specific, sesizând cele necesare a fi întreprinse pentru a asigura convenitele metamorfoze, l-au situat adeseori printre întreprinzătorii care nu acceptă ca o fatalitate lipsa unor logice verigi în ceea ce era în altă parte o firească succesiune. Era de neacceptat pentru el ca modelările artiștilor sculptori din România să ajungă, după turnarea în gips, să fie trimise în centre ale Europei „specializate” în turnarea în metalul care să le confere perenitatea și prețiozitatea necesară. Condițiile de transport, cu riscuri privind integritatea fragilelor componente, prețurile implicate care amplificau adeseori devizul lucrării, în chiar dezavantajul artistului creator, au fost argumente pentru a determina luarea hotărârii de a trece la constituirea unei

asemenea turnătorii care să fie pepiniera de formare a viitorilor specialiști în multiplele subtilități ale turnărilor de un înalt rafinament, care să asigure punerea în evidență a tuturor componentelor modelajului conferit de artistul creator. Demersurile, prin argumentația lui W.C.H., au avut o promptă finalitate prin importarea³ instalațiilor necesare, montarea lor în cadrul Școlii Superioare de Arte și Meserii din București unde W.C.H. era unul din activele cadre didactice. A constituit un grup de cursanți doritori a se forma ca viitori specialiști. Selectiv, a remarcat operativ setea de a cunoaște a unui pui de țaran de pe plaiurile Fălciului. Șefului de promoție W.C.H. s-a străduit să-i asigure o desăvârșire prin cunoașterea experienței predecesorilor dar și a contemporanilor din Europa. Ca atare, pentru 5 ani, a dobândit pentru Vasile V. Rășcanu⁴ o bursă care i-a permis să parcurgă un itinerariu european care l-a familiarizat cu ceea ce era ancestrala stăpânire a subtilelor procedee care confereau lucrării tușeul unei desăvârșite creații artistice.

Prioritară în anii prezenței în România i-a fost prompta îndeplinire a contractelor ce l-au purtat predilect în orașele București și Iași.

O primă lucrare de anvergură a contractat-o W.C.H. cu comitetul de inițiativă din Iași, constituit în Societatea „Miron Costin”⁵ doritoare a cinsti memoria omului de cultură, cronicarul Miron Costin⁶. După turnarea în bronz, atât statuia cât și basoreliefurile au fost expuse temporar în holul central al Ateneului Român, prilej pentru bucureșteni să remarce calitățile acestora. La Iași, săpăturile pentru realizarea radierului au fost declanșate la 12 iunie 1888, când a fost pusă piatra de fundație. Lucrările de amplasare a pedestalului, a componentelor sculpturale, s-au finalizat în toamna anului 1888, permițând organizatorilor să adreseze invitația pentru participarea la dezvelirea-sfințirea monumentului în ziua de 30 septembrie. Contribuabilii la subvenția cu caracter național au căutat să fie prezenți la solemnitate. Au luat cuvântul Mihail Kogălniceanu, președintele în exercițiu al Academiei Române, inițiatorul acțiunii, Vasile A. Urechia și edilul Vasile Pogor. Răsunetul evenimentului a ajuns și dincolo de fruntariile de atunci ale României. Printre entuziaștii participanți s-au aflat tineri români și poloni din teritoriul aflat sub stăpânirea Austriei. În program a fost inclus și momentul când grupul de coriști dirijat de compozitorul Gavril Muzicescu⁷ a dat glas marșului special compus de inimosul iubitor al melosului românesc.

Prin ampolare, elementele componente ale compoziției - atât a statuii monumentale cât și a basoreliefurilor⁸ precum și a ambientului amplasamentului⁹ - **monumentul Miron Costin** a devenit în timp o lucrare de referință în domeniul artei monumentale românești. La reușita realizare a contribuit și buna colaborare cu arhitectul Nicolae Gabrielescu¹⁰, care a proiectat pedestalul monumentului.

Peste ani, artistul plastic și totodată exigentul critic de artă, Nicolae N. Tonitza, a formulat o concludentă apreciere: Cea mai reușită statuie, din cele care s-au ridicat pe pământul țării românești este, fără tăgadă, statuia cronicarului Miron Costin din

lași. Esteții sunt unanimi în această părere. Este cea mai reușită, fiindcă îndeplinește toate calitățile ce se cer unui monument public. E elocventă fără să fie zbuțuită. E ireproșabilă ca forme anatomice și ca proporții. E ideal adaptată la un soclu cu arhitectură pitorească și cuminte. E documentat costumată. E expresivă și sugestivă. Și mai cu seamă, e decorativă și perfect încadrată în decorul înconjurător...¹¹

În patrimoniul Muzeului Național de Artă din București se află o statueta Miron Costin, lucrare turnată în bronz redându-l pe cărturar cu barbă, mustață și plete, având pe cap o coroană.

În anii 1890-1891, a acordat o atenție deosebită evocării complexității personalității a lui Mihail Kogălniceanu¹². Realizarea măștii¹³, a bustului¹⁴, s-au constituit printre primele reușite¹⁵ ale Școlii de Arte și Meserii din București în domeniul finalizării unei lucrări de artă.

Concomitent, a avut în lucru modelarea și a altor lucrări¹⁶. În anul 1891, atenția sculptorului era concentrată spre realizarea¹⁷ predilectă a evocării omului politic Ion C. Brătianu¹⁸.

În anii 1891-1892, modelări anterioare au fost turnate în bronz¹⁹ la Florența, Italia. Ne referim la busturile Regele Carol I²⁰ și Regina Elisabeta²¹, lucrări intrate în patrimoniile Palatului Regal din București, Muzeului²² Simu²³ și Muzeului Național Peleş²⁴.

W.C.H. a avut posibilitatea ca, în ultimii ani ai vieții lui Mihail Kogălniceanu, să realizeze la Constanța, în timpul verii, câteva ședințe de schițare a caracteristicilor, pentru a-i putea ulterior, în atelier, modela bustul. Lucrarea Mihail Kogălniceanu a fost definitivată²⁵ în bronz patinat în anul 1893.

Toamna anului 1893 a reunit o numeroasă participare la solemnitățile²⁶ din 24 octombrie, de la Galați, cu ocazia dezvelirii bustului Mihail Kogălniceanu, prilej de evocare a contribuțiilor majore ale acestui ilustru diplomat, întru apărarea intereselor României în problemele Dunării.

În anul 1894, artistul a participat la o mare expoziție²⁷ cu caracter național. A expus lucrările basorelieful Doamna D cu copiii și capul Carp²⁸, bronz.

La 2 iunie 1896, la Bacău, a avut loc o amplă manifestare²⁹, când bustul Mihail Kogălniceanu, donație a lui V.A. Urechia și a lui W.C. Hegel, a fost amplasată în forul public. A fost cuplată cu dezvelirea bustului Vasile Alecsandri³⁰, lucrare comandată³¹ de locuitorii orașului lui W.C.H.

În primele decenii ale veacului XX, un exemplar³² al bustului Mihail Kogălniceanu, turnat la Școala de Arte și Meserii, a intrat ca donație în patrimoniul orașului Suceava, fiind integrat în colecția de sculpturi a Muzeului de Artă.

Pentru grădina Ateneului Român, în anul 1897, W.C.H. a finalizat³³ bustul înăchiță Văcărescu³⁴, pentru a marca centenarul ilustrului înaintaș al culturii românești.

Mobilizat de V.A. Urechia, sculptorul W.C.H. a modelat basoreliefurile monumentului amplasat la Războieni, jud. Neamț, pentru a fi urmașilor evocare a

În București, în anul 1903, a avut loc solemnitatea dezvelirii⁵⁵ monumentului C. A. Rosetti⁵⁶, având în compunere statuia și două basoreliefuri, piese turnate în bronz la Școala Superioară de Arte și Meserii din București.

La început de veac XX, au fost declanșate acțiunile premergătoare și pregătitoare ale unor evocatoare evenimentele din trecutul neamului românesc. Vara anului 1904 era prilej de rememorare a faptelor bravului domn al Moldovei Ștefan cel Mare⁵⁷. Anticipând, numeroase colectivități s-au considerat mobilizate la actul cinstirii, prin ceea ce le erau specific ca profil profesional, aspirații, afinității. Anturajul sculptorului se afla în rândurile avangărzii și, ca atare, și el s-a considerat antrenat la nobila misiune. A procedat la modelarea⁵⁸ unui cap și a unui medalion Ștefan cel Mare, ambele lucrări fiind turnate în gips, motive neconsemnate determinând stoparea finalizării în material definitiv.

Pentru complexul edificiu al Fundației Universitare „Carol I”⁵⁹ din București, W.C.H. a realizat două busturi Carol I care au fost amplasate, unul, turnat în bronz, în firida de la intrarea în foaierea bibliotecii, iar cel de al doilea, în fața scării care conduce la direcțiunea bibliotecii, într-o nișă - piesă dăltuită în marmură. Solemnitatea dezvelirii⁶⁰ busturilor Carol I, realizate de W.C. H., a avut loc la Fundația Universitară „Carol I” la 9 mai 1905.

Un vechi deziderat al ieșenilor, formulat⁶¹ la 27 august 1890 prin glasul lui Vasile Pogor, s-a lansat ca lucrare încredințată⁶² sculptorului W.C.H., în 1900 și rezolvată, după târăgănări locale, în toamna anului 1906 când, la 15 octombrie, a avut loc în fața edificiului Teatrului Național din Iași solemnitatea dezvelirii⁶³ și sfințirii monumentului Vasile Alecsandri. Proporțiile acestui simbol, raportul cu fațada clădirii teatrului, componentele sculpturale, atât statuia cât și basoreliefurile turnate în bronz, i-au oferit realizatorului modelării satisfacția de a remarca reacțiile⁶⁴ celor care, ani de zile, se consideraseră mobilizați întru aducerea în forul public a acestui simbol al bardului de la Mircești. O distinctă ținută o are pedestalul, sculptorul W.C.H. încredințând lucrările de pietrărie maestrului pietrar Gheorghe Boboc⁶⁵. Dacă pe fața principală laconic text evocă persoana anii vieții: VASILIE ALECSANDRI 1819-1890 pe fața remarcabilă la ieșirea din clădirea teatrului este dedicația: POPORUL ROMÂN POETULUI SĂU IUBIT 1905.

Monumentul Vasile Alecsandri a fost dezvelit-sfințit la 15 octombrie 1906. Mai „tânărului” scriitor Nicu Gane⁶⁶ organizatorii i-au oferit prilejul de a-l omagia pe cel care i-a onorat ridicând acest simbol la Iași.

În decursul deceniilor veacului XX, acest simbol a fost apreciat, existând și păreri negative. Considerăm că cele formulate de criticul și istoricul de artă George Oprescu⁶⁷ relevă expresivitatea lucrării: „Alecsandri, la Iași, ne este arătat în picioare, în redingotă, pe umărul drept cu o manta care-i acoperă spatele și cade apoi la pământ, în falduri grele. Gestul simplu și natural al mâinii stângi dusă la bărbie, frecvent

multora în momentul când meditează, înclinarea ușoară a capul îngândurat, sunt detalii juste, bine găsite și evocatoare insuflând viață acestei opere”. Efectiva punere în valoare a monumentului și a edificiului Teatrului Național „Vasile Alecsandri” s-a realizat în momentul modificărilor urbanistice efectuate prin deschiderea întreprinsă dinspre axul orașului, str. Ștefan cel Mare și Sfânt, spațiul verde, aleea pietonală dotările sculpturale conjugându-se armonios, apoteotic, spre respectivul simbol.

Conducerea societății Ateneul Român a considerat ca o datorie de onoare să imortalizeze printr-o lucrare sculpturală pe fostul coleg V.A. Urechia⁶⁸ care, în anii vieții, fusese inimă și suflet pentru înființarea societății, dobândirea unui local propriu, organizarea în teritoriu a filialelor, toate cele preconizate fiind menite a propășii actul cultural științific pe întreg teritoriul românesc. În acest scop, s-au adresat sculptorului W.C.H., ale cărui relații de bune decenii cu cel care-l adusese în România îl definea ca cel mai îndreptățit să abordeze respectiva temă. Nu era o problemă nouă. Sculptorul modelase⁶⁹ anterior un bust V.A. Urechia care, turnat în gips, era o prezență în mediul cel mai căutat de neobositul căutător de informații referitoare la trecutul și înaintașii românilor. Bustul trona la loc de cinste în Biblioteca Ateneului Român cinstindu-i memoria ca donator a numeroase și prețioase volume. Acum se solicita⁷⁰ și un exemplar turnat în bronz care să se alăture celor din curtea din fața edificiului societății.

Capitala avea la început de veac XX, în galeria oamenilor nemijlocit legați de respectiva vatră a orașului, la loc de înaltă cinste și prețuire, numele ctitorului de edificii ce au avut în timp meniri ce depășeau saga unei familii⁷¹. Dinicu Golescu și ai lui, prin cele întreprinse, au fost totodată deschizători de orizonturi, implicându-se în tot ceea ce a fost necesar pentru metamorfozarea societății românești.

Ca atare, în zona nordică a Capitalei unde, în veacul al XIX-lea, familia Golescu a deținut o mare proprietate, ediliile au definit una din importante artere de circulație cu numele Dinicu Golescu⁷², iar pentru perpetuarea cinstirii s-a hotărât ridicarea unui reprezentativ monument evocând, prin statuia și busturile preconizate, pe membrii familiei. După adoptarea formulei de realizare a ansamblului, pentru o operativă soluționare, s-a procedat la realizarea modelării componentelor de către mai mulți artiști plastici. Sculptorii desemnați a le realiza⁷³ au fost: W.C.H. - care a conceput ansamblul a preluat modelarea statuii Dinicu Golescu și a două busturi redându-i pe Ștefan⁷⁴ și Nicolae⁷⁵ Golescu; Carol Storck⁷⁶ un bust evocându-l pe Radu⁷⁷ Golescu, iar Dimitrie Demetrescu Mirea⁷⁸ - bustul Alexandru⁷⁹ Golescu.

Modul cum a fost conceput ansamblul, cu un pedestal care să preia armonios aceste componente, asigură caracterul unitar al lucrării. Fețele laterale ale pedestalului au câte o nișă în care sunt plasate respectivele busturi. Pe pedestal, dominând, este plasată statuia ronde-bosse. Pedestalul este realizat cu piatră extrasă din cariera de vulcar de la Albești, Câmpulung. Componentele sculpturale au fost turnate în bronz.

Preocuparea celor aflați la conducerea Ateneul Român de a cinsti memoria „ateneiștilor” cu meritorii contribuții la propășirea acestui forum cultural, s-a manifestat până la desființarea societății prin variate formule, inclusiv amplasând în incinta edificiului sau în curtea acestuia a unor simboluri sculpturale.

La 17 septembrie 1909, sculptorul W.C. H. se oferea⁸⁰ să execute pentru societatea Ateneul Român busturile P.S. Aurelian⁸¹ și C.I. Stăncescu⁸² la suma de 2000 franci fiecare, pentru Grădina Ateneului Român, în maniera în care a realizat cele deja executate⁸³ evocându-i pe Mihail Kogălniceanu și Constantin Esarcu.

Oferta sculptorului W.C.H. a fost acceptată, artistul trecând la modelarea busturilor. După modelare și turnare în gips, acestea au fost turnate în bronz, ajungând să fie amplasate pe pedestale asemănătoare, în ambianța grădinii din fața Ateneului Român. Ceremonia dezvelirii a inclus și pe cel dedicat lui V.A. Urechia.

Spre finalul anului 1909, W.C.H. părăsește⁸⁴ teritoriul României emigrând în S.U.A., însă prin corespondență continuă legăturile cu comanditarii și organizatorii din România.

Publicul a avut posibilitatea, la București, ca, în primăvara anului 1910, să remarce, în cadrul expoziției oficiale⁸⁵, lucrări concepute de sculptorul W.C.H. Remarcabilă prin concepția compozițională era lucrarea alegorică Gloria României. A fost concepută de artist ca o machetă⁸⁶ a unei coloane care avea în maniera Columnei lui Traian o amplă evocare a evenimentelor care au condus la Independența României.

Conducerea filialei societății Ateneul Român din Dorohoi manifestase, încă din primii ani ai secolului XX, interesul realizării și amplasării în forul public a unui monument dedicat cinstirii lui Mihail Kogălniceanu. Entuziastul președinte a acționat⁸⁷ pentru strângerea fondurilor necesare pentru realizarea unui bust, a unui basorelief, a pedestalului și lucrărilor de amplasare. Problema fiind în general teoretic rezolvată, s-au adresat sculptorului W.C.H. care, în 1908, s-a achitat de misiunea asumată. Au mai fost necesare înlăturarea unor dificultăți, până la efectivă dezvelire din 1912.

Locuitorii orașului Piatra Neamț, ca și cei din județul Neamț, și-au dorit⁸⁸ în centrul localității un monument Mihail Kogălniceanu. Comitetul de inițiativă avea energica participare a mitropolitului Pimen⁸⁹. Realizarea o încredințaseră sculptorului W.C.H., care a modelat, în 1913, în străinătate, atât statuia cât și basorelieful. Piesele au dobândit perenitate fiind turnate în bronz la Berlin, de unde au fost expediate beneficiarilor. Orașului Piatra Neamț i se conferise calitatea de gazdă, în toamna anului 1913, a anualelor congrese ale Ligii Culturale.

Au venit anii marilor sacrificii impuse de evenimentele militare la care întreaga suflare a fost participantă fie moral și material, fie cu arma în mână. Depășirea enormelor distrugerii a permis reluarea unor intenții anterioare. Deși sculptorul decedase departe de România, turnătorul V.V. Rășcanu păstrase gipsurile

pieselor turnate și, ca atare, cei ce i s-au adresat au obținut replicile⁹⁰ turnate în bronz. O asemenea soluție au folosit-o și cei din comitetul de inițiativă din orașul Târgu Ocna, care au solicitat un bust Mihail Kogălniceanu pe care l-au amplasat în centrul localității și pe care l-au dezvelit în anul 1928.

Treptat, conul de umbră s-a așternut și, pe această cale, unele confuzii sunt adeseori formulate, lipsind o lucrare monografică bine documentată.

În anul 1936, sub auspiciile Ateneului Român, numele i-a fost reamintit într-un text evocator publicat⁹¹ în periodicul respectivei societăți.

După cel de al Doilea Război Mondial, o atentă cercetare⁹² a întreprins-o George Oprescu⁹³, în limita izvoarelor avute la timpul respectiv la dispoziție, iar istoricul Dan Berindei a relevat⁹⁴ apetența sculptorului pentru evocarea, prin creațiile sale, de personalități ale revoluției de la 1848. Eronat, însă, atribuie lui W.C.H. monumentul Mihail Kogălniceanu de la Iași din fața palatului Universității, lucrarea fiind realizată de sculptorul Raffaello Romanelli⁹⁵.

Unele semnificative date sunt incluse în studiile publicate⁹⁶ în ultimele decenii de istoricul de artă Petre Oprea⁹⁷.

Dicționarul elaborat de Mircea Deac⁹⁸ oferă⁹⁹ date diferite atât în privința vieții cât și a momentului venirii în România.

Unele informații sunt eliptice, predilect fiind lipsite de datarea elaborării modelajului, turnării în bronz sau dăltuirii în marmură. Cităm lucrări fără datare: frontispiciul Institutului Anatomic; București – Palatul Justiției – statuia Justiției; Cimitirul Bellu – bustul generalului Alexandru Cernat, bronz turnat V.V. Rășcanu; basorelieful¹⁰⁰ M. Eustațiade; bustul¹⁰¹ Gheorghe Chițu¹⁰², , marmură; medalionul¹⁰³ Smara¹⁰⁴; Duca¹⁰⁵ (???)¹⁰⁶.

Parcursul acestor rânduri, sper, relevă o personalitate de artist care, prin creațiile sale, reclamă o mai bună aprofundare a izvoarelor documentare care să permită datrea lucrărilor sale, cine le-au fost beneficiarii, momentul inaugurării lor, evoluțiile în timp, intervenții eventuale care le-au modificat aspectul inițial, locuri unde se află cele „retrase” din forul public.

Sunt totodată necesare date referitoare la biografia lui W.C.H.: când și unde s-a născut, unde a urmat anii școlărității, când și de ce a părăsit teritoriul natal (considerente de natură politică menite a-i salva familia oprimată de ocupanții teritoriului polonez sau necesitatea de a fi în ambianța creuzetului parizian al artelor plastice?), cât a durat prezența sa în Franța, cu ce acte a străbătut Europa și cum/când a venit în România, unde a locuit și unde a avut atelierul în București, arhiva sa unde a ajuns în momentul părăsirii teritoriului României. Deceniile existenței în România l-au determinat să solicite cetățenia română. Dacă da, când a obținut-o? A ajuns direct în S.U.A. sau a trăit/creat pe teritoriul Europei (vezi comanda pentru monumentul Mihail Kogălniceanu pentru Piatra Neamț ce are mențiunea „1913,

Berlin”) ? Prezența în S.U.A. s-a soldat și cu realizări artistice - unde, de cine au fost comandate, ce amplasamente au primit (for public, instituții muzeale, colecții particulare)? Starea de sănătate. Localitatea ultimelor clipe ale vieții, locul de veci. Modul cum personalitatea/creația sa se regăsesc în lucrări de referință.

SUMMARY

The article presents one of the most interesting personalities of the Romanian modern sculpture - Wladimir C. Hegel, an artist of Polish origin, trained in France, who was an active presence in the cultural life of Bucharest, both as an author of monuments and portraits, and as a teacher.

Note

1. Wladimir C. HEGEL (1838, pe teritoriul fostei Polonii – 1918, ? S.U.A.) Părinți de obârșie germană. Studii de artă în Franța la Paris cu profesorii artiști Geoffroy și Cabet unde s-a afirmat fiind recomandat lui V.A. Urechia care la invitat în România pentru a realiza inițial monumentul-mausoleu de la Iași dedicat lui Miron Costin. A rămas în România până în anul 1909, având contribuții majore la susținerea învățământului artistic prin modul cum a predat la Ateneul Român, la Școala pentru fete, la Școala de Arte și Meserii din 1891 și la Școala de Belle Arte din București în perioada anilor 1898-1909. Prin preocuparea sa s-au pus bazele turnătoriei artistice din România. Comenzile primite au dus la realizarea unor valoroase monumente care au fost integrate în forul public din diverse orașe. Comenzile au condus la realizarea monumentelor: Miron Costin, la Iași; Pompierilor, C.A. Rosetti, busturilor: Constantin Esarcu, Carol I, V.A. Urechia, Stăncescu, M. Kogălniceanu, C. I. Istrati, V. Alecsandri, Dinicu Golescu, frontonul Institutului Anatomic în București, alegoria Gloria României. În 1909 a plecat în S.U.A.

Lucian Predescu, *Enciclopedia Cugetarea – material românesc, oameni și înfăptuiri*, Editura Cugetarea – Georgescu Delafraș, București, 1940, p. 392.

N.B. ! alte surse menționează nașterea la 1839.

Referințele la venirea în România sunt variate: majoritatea consemnând anul 1885.

2. V.A. URECHIA /pseudonimul lui Vasile Alexandrescu/ (15/27 februarie 1834, Piatra Neamț – 22 noiembrie/5 decembrie 1901, București. cimitirul Bellu, figura 30, locul 2). Liceul la Iași, studii de literă, științe și filozofie în Franța și Spania, istoric, scriitor, carieră didactică universitară din 1857, la Iași și București, folclorist, s-a preocupat de depistarea mărturiilor trecutului referitoare la istoria poporului român, concomitent manifestând o preocupare constantă pentru trecutul și soarta românilor din afara granițelor României a fost permanent preocupat de evoluția școlii, adunând și publicând documente, a acordat o atenție deosebită monumentelor istorice, cinstirii Eroilor neamului și a personalităților; activitate în calitate de secretar general și ministru în Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, editor de periodice, inițiator și fondator de societăți menite să sprijine activitatea românilor de pretutindeni, membru fondator și președinte al Ligii Culturale, al Ateneului Român, al Societății macedoromâne, al Societății literare devenită evolutiv Societatea Academică Română, Academia Română. La menționatele societăți a fost un consecvent donator, contribuind la îmbogățirea patrimoniului acestora. Fecund

scriitor, folclorist, animator cultural, inițiator și participant la înființarea și susținerea unor instituții culturale, conferențiar, publicist, deputat, senator, membru al Academiei Române 2/14 iunie 1867 și al altor prestigioase foruri științifice internaționale, donator.

Vistian Goia, *V.A. Urechia, studiu monografic*, Editura Minerva, București, 1979, 264 p.+ 7 pl. [A.N. Biblioteca III 18.290].

Prof. dr. Gheorghe Părnuță, *V.A. Urechia istoric al școlilor și editor de documente școlare*, în: Societatea de Științe Filologice din R.S.R., „Buletinul societății pe anul 1984”, București, 1984, p. 53-56.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Preocupările lui V. A. Urechia în vederea propășirii artei statuare în România*, în: „Revista Muzeelor și monumentelor” seria „Monumente istorice și de artă”, București, nr. 2, 1984, p. 68-72.

Dorina N. Rusu, *Istoria Academiei Române – repere cronologice*, Editura Academiei Române, București, 1992, p. 9 (membru fondator 1/13 aprilie 1866), p. 21 (secretar 8/20 august 1867), p. 39 (secretar general 18/30 august 1872), p. 29, 30, 33, 36, 71, 102 (primul donator la 26 septembrie/9 octombrie 1868 cu care a început constituirea tezaurului Bibliotecii Societății Academice Române; p. 91 V.A.U. a reprezentat Academia Română la solemnitatea inaugurării monumentului de la Războieni, jud. Neamț la 27 octombrie/8 noiembrie 1897).

3. Ion Cojocaru, *Școli tehnice profesionale și de specialitate din statul român 1864-1918*, Editura Didactică și Pedagogică, 1971, p. 65: s-a importat de la Liverpool, Anglia, o instalație de topire a metalelor pentru Școala de Arte și Meserii din București. La expoziția cooperatiștilor din 1894 organizată în București școala a prezentat busturile Miron Costin, Mihail Kogălniceanu, Un doge venețian.

A.N.-D.A.I.C., fond Ministerul Agriculturii și Domeniilor – Diverse, dosar 525/1894, f. 149, nota 3: în atelierul Școlii de Arte și Meserii din București au fost turnate în bronz statuile Carol Davila, lucrare a lui Carol Storck, dezvelită la 16 octombrie 1903 în fața localului Facultății de Medicină; statuia C.A. Rosetti lucrare a lui W.C. Hegel; p. 66: după 1899 Școala Superioară de arte și Meserii din București a fost mutată de la Filaret la Polizu. [Biblioteca Centrală Pedagogică II 53.104].

Virgiliu Z. Teodorescu, *Contribuții la istoricul turnătoriilor artistice în metal din România*, în: „Muzeul Național”, vol. X, București, 1998, p. 181-188. (prin preocuparea sculptorului Wladimir C. Hegel s-a importat din Anglia o instalație completă de turnarea a metalelor pentru Școala de Arte și Meserii. Așa a format o serie de turnători români, din rândurile acestora, detașându-se prin receptivitate, interes permanent de autodepășire, Vasile V. Rășcanu. O biografie care se conjugă cu cele mai reprezentative monumente turnate în bronz pe parcursul a mai bine de 50 de ani. La vârsta senectuții memoriile întocmite sunt o efectivă sursă de cunoaștere a evoluției acestei activități.)

4. Vasile V. RĂȘCANU (12 august 1877, Țifu, comuna Banca, azi jud. Fălciu, azi Vaslui – 26 decembrie 1963, București, cimitirul Sf. Vineri) Fiul lui Vasile și Catinca studii la școala primară din satul Țifu, în București după un examen bursier la Școala Superioară de Arte și Meserii, specialitatea turnătorie în metal, specializare ca bursier al statului în Germania, Franța, Austria, Italia (1900-1905), revine în țară și cu sprijinul lui Frederic Storck realizează întreprinderea V.V. Rășcanu & comp. în București, str. Felix nr. 89 care a evoluat până în 1945 realizând cele mai dificile lucrări de artă, fiind apreciat și de artiștii străini; a contribuit la formarea unei noi generații de turnători care i-au continuat munca în cadrul Combinatului Fondului Plastic.

A.N.-D.A.I.C., fond V.V. Rășcanu, TI/8 V.V. Rășcanu, în 1895, elev în clasa I-a a turnat bustul (hermă) generalului Cernat, bronz, realizat de Hegel pentru mormântul din cimitirul Bellu, figura 34. Pe pedestal și o coroană și text, bronz.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Contribuții la istoricul turnătoriilor artistice în metal din România*, în: „Muzeul Național”, vol. X, București, 1998, p. 181-188.

5. Societatea „Miron Costin” a reunit în rândurile sale pe cei care doreau să acționeze atât pentru cinstirea memoriei ilustrului cărturar cât și a altor personalități ale istoriei românilor. Statutul adoptat a

antrenat la acțiune pe: Mihail Kogălniceanu, Alexandru Odobescu, Vasile Alecsandri, Titu Maiorescu, Bogdan P. Hasdeu, Vasile A. Urechia, Vasile Pogor, Leon Negruzzi ș.a. Ca un important obiectiv societatea și-a propus ridicarea la Iași a unui monument dedicat lui Miron Costin.

A.N.-D.J. Neamț, Piatra Neamț, fond Primăria Târgu Neamț, dosar 178/1887, f. 1 la 30 iunie 1887 inițiativa de a ridica statuia lui Miron Costin în primăvara anului 1888 la Iași. Au fost incluși în comitetul de inițiativă: Mihail Kogălniceanu, președintele Academiei, Dimitrie Sturdza, ministrul Instrucțiunii Publice, episcopul Ștefănescu Melhisedec, G. Crețeanu administratorul Domeniilor Coroanei, Titu Maiorescu, ministru, Leon Negruzzi, senator, Alexandru Odobescu, membru al Academiei Române, Nicolae Ionescu, profesor, deputat, Constantin Stăncescu directorul Teatrului, Bogdan Petriceicu Hasdeu, președintele Consiliului Permanent, A. Papadopol-Calimach, ministru, deputat, V.A. Urechia secretarul comitetului; f. 2 Consiliul permanent Târgu Neamț a hotărât să acorde suma de 100 lei pentru monument; f. 3 V.A. Urechia locuia în București pe str. Știrbei Vodă nr. 66; f. 4 societatea pentru ridicarea statuii statut: art. 1 Societatea pentru ridicarea statuii sub care se vor depune osemintele lui Miron Costin aflate la Brânișteni. Sumele se strângeau prin cotizații, subscripții și subvenții. Va fi realizat de Hegel „sculptorul francez”. După ridicare statuii societatea își va continua existența propunându-și a ridica alte monumente în memoria bravilor bărbați ai țării de mai înainte de secolul al XIX-lea. În caz de dizolvare actele se vor depune la Arhiva Academiei Române; f. 5 Consiliul Permanent al jud. Piatra acorda 100 lei pentru statuia Miron Costin.

Lidia Mihăilescu-Brâncănuș, *Demersurile lui V.A. Urechia pentru ridicarea statuii lui Miron Costin*, în: „Revista Muzeelor și monumentelor”, seria „Monumente istorice și de artă”, București, nr. 2, 1984, p. 72-74. Referință la preocuparea Societății pentru ridicarea unei statuii lui Miron Costin. Este menționat comitetul diriguitor: D.A. Sturdza, B.P. Hasdeu, Ștefănescu Melhisedec, I. Kalinderu, A. Papadopol-Calimach, A. Odobescu, N. Gane, N. Ionescu, N. Culianu, T. Maiorescu, C.D. Stăncescu, președinte M. Kogălniceanu

6. Miron COSTIN (februarie /30 martie/ 1633 – 18 decembrie 1691, Roman, azi jud. Neamț, înmormântat în biserica din Bârboși împreună cu fratele Velicico, reînhumat sub monumentul de la Iași) Fiul lui Iancu Costin, studii la Bar (Podolia, Polonia, azi înglobată în Ucraina) la școala ieziuților, poliglot știind latina, italiana, polona, rusa. Polonia la 1638 i-a acordat indigenatul și titluri nobiliare, a revenit la 1653 în Moldova, participă la reprimarea seimenilor răsculați, boier cu activitate politică care a urcat treptele ierarhice (sulger, paharnic, pârcaș, marte comas, mare vornic până la rangul de mare logofăt a rezolvat o serie de probleme diplomatice. A servit în anii domniilor Vasile Lupu, Gheorghe Ștefan, Gheorghe Ghica, Ștefăniță Lupu (Papură Vodă), Eustatie Dabija Vodă, Ștefan Petriceicu, Antonie Ruset, Gheorghe Duca. Participă la confruntările militare. La 1673 reacția față de politica expansionistă a Imperiului Otoman: Suntem noi moldovenii bucuroși să se lățească împărăția în toate părțile cât de mult, iar peste țara noastră nu ne pare bine să se lățească. Pe parcursul anilor a îndeplinit o serie de misiuni făcând drumuri în țara Românească care l-au condus până pe actuala vatră a orașului Drobeta Turnu Severin și Târgu Jiu, la Istanbul, Neuhäusel, Viena. La 25 decembrie 1683 a fost luat prizonier de polonezi la Domnești și dus în Polonia, fiind sub protecția lui Ioan Sobieski, trăiește la Dașor, în Carpații Păduroși de unde în septembrie 1685 a revenit în Moldova fiind desemnat staroste de Putna. Acuzat de hienlenie, fiind atașat ideii de prietenie cu Polonia, a fost suprimat în timpul domniei lui Constantin Cantemir. A manifestat o constantă preocupare pentru studiile filologice și istorice, cercetând vechile izvoare ce i-au fost la îndemână. Cele cunoscute l-au ajutat în elaborarea cronicilor în care a afirmat obârșia latină a poporului român. Analitic, le-a folosit în elaborarea lucrărilor sale, preponderent în *Letopisețul Țării Moldovei de la Aron Vodă încoace, de unde este părăsit de Urecche vornicul de Țara de Gios* terminat în orașul Iași în 1675 tratând istoria Moldovei în perioada anilor 1594-1661, text pe care l-a Iași în 1675 l-a încredințat spre transcriere cât și *De neamul moldovenilor, din ce țară au ieșit strămoșii lor: harta conștiinței latine și a mândriei originii romane*, scrisă la 1684-1691. Este autor a mai multor lucrări

cu caracter filosofic, poetic (Viața lumii), sunt concludente pentru definirea calităților acestui cărturar ca bun psiholog, moralist, literat, permanent manifestând respectul pentru cititorul care-i va citi cele scrise. Miron Costin, în 1677 a realizat redactarea în limba polonă a Cronicii Moldovei și a Valahiei în care relevă latinitatea limbii populare. Caracterizarea făcută lui Constantin Cantemir: mânca bine și bea bine, numai iscălitura învățase de a face. În urma descoperirii unui complot al boierilor atât marele vornic Velicico Costin cât și fratele său Miron Costin din dispozițiunea pripită a lui Constantin Cantemir, domnul Moldovei, au fost acuzăți de hienenie și executați prin decapitare în decembrie 1691. Variantă a datei nașterii: 30 martie 1633Moldovenii, muntenii și ardelenii tot de un neam sunt, românesc. Miron Costin.Ștefan Ștefănescu, *Miron Costin*, în: *Enciclopedia istoriografiei românești*, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1978, (în continuare abreviat: *E.I.R.*). (VZT). La p. 110-111.George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p.146 la Iași statuia Miron Costin, W.C. Hegel. Menționează nașterea artistului în 1839.„Anuarul Ateneului Român, 1936”, București, p. 268 monumentul Miron Costin, W.C. Hegel, 1889. Referință la „Universul literar”, București, 16 octombrie 1906, p. 3.George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, p. 83 monumentul Miron Costin, W.C. Hegel, 1890, foto p. 85.Alex. Puiu, I. Istrati, *20 de zone din România*, București, 1961, p. 143 la Iași statuia Miron Costin, N. Hegel.Virgil Dănculescu, *Iași*, București, 1969, p. 31 monumentul Miron Costin, N. Hegel.A.R.,S.L.,P.H., *Constanța, Ghid de oraș*, Editura Sport Turism, București, 1985, p. 120 Muzeul de Artă Constanța are în patrimoniu bustul Miron Costin modelat de W.C.H.

7. Gavril MUSICESCU /Muzicescu/ (20 martie 1847, Ismail, azi Ucraina – 6 decembrie, 1903) Studii primare la Ismail, seminarul la Huși, conservatorul de muzică din Iași. La 1866 în urma concursului a fost numit profesor de muzică la seminarul din Ismail. La 1870 a mers la Sankt Petersburg pentru a completa studiile la Capela imperială și la Conservatorul de muzică. La 1872 a revenit și la concursul de la București a obținut catedra de armonie de la Conservator. La 1876 a obținut și conducerea corului Mitropoliei din Iași. Compozitor și teoretician a scris lucrări de specialitate. Permanent preocupat de a-și lărgi cunoștințele s-a înscris în 1890 la Facultatea de drept din Iași obținând în 1893 licența. Ca dirijor de cor a pregătit și dat concerte în țară și peste hotare.

8. Calendarul Minervei 1899”, București, foto basoreliefurile de la monumentul Miron Costin, Iași: p. 72 Miron Costin citind din scrierile sale la curtea lui Ioan al III-lea.
p.74 Arestarea lui Miron Costin în decembrie 1691

9. A fost ales locul unde în veacul al XVII-lea e4 afla casa familiei Costin, fiind în veacul al XIX-lea Piața Pomul Verde, azi zona de la intersecția străzilor Cuza Vodă cu Gh. I.C. Brătianu. Monumentul se află între grădina clădirii Teatrului Național și edificiul care găzduiește manifestările Filarmonicii

10. Nicolae GABRIELESKU (21 august 1854, Râmnici Sărat, azi jud. Buzău -1926, Panciu, jud. Putna, azi Vrancea). Studii de arhitectură, realizări și în domeniul restaurărilor vechilor edificii, inclusiv fosta mănăstire Mihai Vodă. Ca membru al C.M.I. a lucrat la Curtea de Argeș, Iași (Trei Ierarhi) Observațiile din timpul restaurărilor l-au ajutat să stabilească caracteristicile artei naționale, optând pentru conservarea și punerea lor în evidență pentru a ilustra evoluția istorică. A cercetat cu atenție ruina bisericii Săn Nicooară de la Curtea de Argeș, biserica Golia cu anexele. A proiectat construcția catedralei din Dorohoi, a Liceului Național de la Iași, Stațiunea Slănic Moldova. Membru al Junimii, publicist. Lucian Predescu, p. 337.

Paul Costin, *Dicționar universal al arhitecților*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, p. 120-121.

Andrei Pippidi, *În ajunul înființării Comisiunii. Rolul lui Nicolae Gabrielescu*, în: „Revista Monumentelor Istorice”, anul LXI, nr. 2, 1992, București, 1998, p. 72-75.

Arhivele Statului 125 ani de activitate 1831- 1956, București, 1957, p. 78.

11. Text preluat de la: Constantin Coroiu, *Memoria în bronz*, în: „Evenimentul regional al

Moldovei”, Iași, m. 22 aprilie 2009, reluare a articolului publicat la 23 octombrie 2003 în revista „Convorbiri literare”, Iași. Autorul semnaleză incalificabilul act de agresiune, petrecut după 1990, soldat cu răpirea penei de scris ținută cu mâna dreaptă de ilustrul cărturar. Organele administrative au procedat la înlocuirea acesteia

12 Mihail KOGĂLNICEANU (6/18 septembrie 1817 – 20 iunie/2 iulie 1891, Paris, înmormântat cimitirul Eternitatea Iași, parcela 4/I, rândul 1, locul 7), studii la Iași, inițial în casa părintească, apoi în institutul pensionat „Lincourt”, apoi cu o bursă acordată de domnul Mihail Sturdza la Lunéville, Nancy în Franța, apoi la Berlin, având ca îndrumători reprezentative personalități ale științelor anilor 1834-1838. A realizat în acea epocă un compendiu despre istoria și cultura poporului român. A revenit în Moldova la 1838 participând în presa timpului cu o serie de articole definitorii. A colaborat la „Alăuta românească”, „Dacia literară”. Ofițer în armata Moldovei, aghiotant domnesc, editor de documente, din 1845 începând editarea „Letopisiteilor...” până la 1852, director al Teatrului din Iași, profesor de istorie la Academia Mihăileană, la deschiderea cursului ținând un fulminant discurs, care preventiv a doua zi a dus la suprimarea respectivului curs. Publicist și editor de periodice, amintim în acest „Propășirea”, „Albumul istorico-literar”, revoluționar integrat în pregătirea și desfășurarea evenimentelor de la 1848, 1859, 1877-1878, om politic, deputat, ministru de externe (1876, 1877-1879), prim ministru al României (1863-1865), diplomat, reformator al statului, colecționar de carte și lucrări de artă plastică, membru al Academiei Române 16/28 septembrie 1868 președinte al acesteia, donator.

Dim. R. Rosetti, *Dicționarul contemporanilor*, ediția I-a, Editura Litografiei „Populara”, Pasagiul Român nr. 12, 1897, p. 108-109 [A.N. Biblioteca IV 6.901].

Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 466.

Georgetea Penelea, *Mihail Kogălniceanu*, în: *E.I.R.*, p. 191-193.

Dorina N. Rusu, *op. cit.*, p. 29

13. Muzeul Simu, *Catalog*, poziția 398 Masca (Mihail Kogălniceanu) luată de W.C. Hegel.

14. Familia”, Oradea, nr. 36, 21 septembrie 1890 bustul M. Kogălniceanu. Hegel a plecat la Constanța unde aflându-se M. Kogălniceanu vrea să dea ultimul rețuș lucrării. George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, p. 84 W.C. Hegel în 1890-1891 la Constanța a modelat bustul lui Mihail Kogălniceanu, o piesă dăltuită în marmură, o piesă turnată în bronz la Școala de Arte și Meserii din București.

„Ioan Neculce”, Iași, Buletinul Muzeului de Istorie a Moldovei (seria nouă), nr. 1, 1995, p. 97-101 referință predilectă la sculptorul *Raffaello Romanelli și orașul Iași*, menționând însă și contribuțiile lui W.C. Hegel: basorelieful redând scena inaugurării Universității din Iași, masca M. Kogălniceanu, gips, 1881, bustul M. Kogălniceanu, marmură ambele lucrări la Muzeul Național de Artă, bustul M. Kogălniceanu, 1883, la Galați.

- expune la Ateneul Român ante proiectul monumentului Independenței, gips.

- bustul Ion C. Brătianu, turnat în bronz la Florența.

15. Familia”, Oradea, nr. 39, 12 octombrie 1890 bustul M. Kogălniceanu a fost turnat în bronz la Turnătoria Școlii de arte și Meserii din București, unde el este profesor de sculptură.

16. Familia”, Oradea, nr. 46, 30 noiembrie 1890 în luna mai Hegel a depus la Ateneul Român ante proiectul unui monument al Independenței României, care se compunea din 2 părți: cea de jos era consacrată istoriei naționale moderne, iar cea de sus se compunea din 64 basoreliefuri care înconjurau o coloană terminată prin statuia România Victorioasă, consacrată istoriei vechi. Întreaga lucrare urma să aibă înălțimea de 40 m.

George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p. 96-97: citează: „Familia”, Oradea, nr. 20, 3 august 1890 W.C. Hegel a petrecut vara la Sinaia lucrând la mai multe busturi particulare și la basorelieful reprezentând fundarea Universității din Iași în 1860, lucrarea urmând a fi turnată în bronz la Paris. A terminat și un medalion

redând-o pe Carmen Sylva la orgă în Cabinetul de lucru. În perspectivă este vorba să realizeze statuia reginei Elisabeta, lucrare turnată în bronz.

17. George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între anii 1890-1909*, în „Analecta”, București, vol. III, 1946, p. 96-97, bustul Ion C. Brătianu, realizat de Hegel. Citează: „Familia”, Oradea, nr. ... în iunie 1891 Hegel la București lucra la retușul statuii lui Ion C. Brătianu.

18. Ioan /Ion/ C. BRĂȚIANU (20 iunie 1821, Pitești – 4 mai 1891, decedat și înmormântat la Florica – Ștefănești, jud. Argeș), studii militare și politehnice la Paris, membru fondator la 27 noiembrie 1847 a Asociației Insocierea Lazariană, militant pentru declanșarea revoluției reformatoare preconizată pentru schimbările necesare în țările române. Membru al Guvernului Provizoriu, propagandist, șef al Poliției Capitalei, ulterior, militant pentru realizarea Unirii Principatelor și a Independenței de Stat, ministru, prim-ministru, șef al P.N.L., publicist. A fost ales membru de onoare al Academiei Române la 19 martie 1885. „Faceți-vă datoria, nu vă gândiți la răsplată. Fapta bună ca și adevărul sfârșesc totdeauna pentru a birui.” Ion C. Brătianu.

Dim. R. Rosetti, *Dicționarul contimporanilor*, ediția I-a, Editura Litografiei „Populara”, Pasagiul Român nr. 12, 1897, p. 36-37 [A.N. Biblioteca IV 6.901].

Lucian Predescu, *op. cit.*, menționează nașterea la 2 iunie 1821.

Dorina N. Rusu, *op. cit.*, p. 64, indice p. 355.

Dr. Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române, 1866-2003, Dicționar*, Editura Enciclopedică / Editura Academiei Române, București, 2003, 1160 p., la p. 138.

„Statul românesc”, București, anul XII, nr. 356-357, 30 aprilie 1941, p. 18-19 Barbu Catargiu referindu-se la calitățile de om politic ale lui I.C.B, menționa caracterul intransigent și superior al acestuia care se auto definea prin cuvintele: „Totul pentru România și nimic pentru noi”. [A.N. Biblioteca P I 1207].

19. George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p. 96-97: citează: „Familia”, Oradea, nr. 51, 3 ianuarie 1892 piesele turnate la Florența urneau să seosească în București.

20. Carol I Eitel-Frederic-Zephirin-Ludovic de Hohenzollern Sigmaringen (8/20 martie 1839, Sigmaringen-Germania – 27 septembrie 1914, Sinaia, înmormântat în pronaosul Bisericii Episcopale din Curtea de Argeș), studii militare și de istorie; a întreprins călătoriile în țările Europei occidentale; în primăvara anului 1866 a fost contactat de către Ion C. Brătianu, acceptând preluarea conducerii României. Alegerea a fost supusă unui plebiscit la 8 aprilie 1866. Rezultatul a condus la aducerea sa în țară, sosind la Turnu Severin la 9 mai, iar la 10 mai a ajuns în Capitală, fiind proclamat domnitor al României, jurământul în calitate de domnitor depunându-l la 30 iunie după ce Adunarea Constituantă a adoptat noua Constituție a țării. Domnitorul Carol I desăfușurând în anii care au urmat o amplă acțiune de pregătire a țării în vederea obținerii și consolidării Independenței de Stat. A fost comandantul suprem al armatei române și din luna septembrie 1877 comandant al armatelor ruso-române pe frontul de impurcare a Plevnei, după eșecul acțiunilor coordonate de comandamentul rus în luna august. Pentru asigurarea bunei receptări a tânărului stat independent pe plan european, a adoptat titlul de prinț regal, iar prin votul de la 14 martie 1881 al Parlamentului României a fost instaurat regatul. Funcția de rege a preluat-o la 10 mai 1881 pe care a exercitat-o până la moartea sa. Pe parcursul anilor de conducere a destinului României a avut în atenție toate sectoarele vitale pentru propășirea țării. A fost un susținător al ridicării și afirmării culturii românești, acordând atenție deosebită Academiei Române, Ateneului Român și altor instituții de știință și cultură. În anul 1891 a pus bazele Fundației Universitare Carol I, al cărui edificiu as fost menit a adăposti tezaurul de manuscrise, cărți și periodice în corpurile de clădire ridicate pe parcursul anilor vieții sale, colecționar, donator, publicist, membru de onoare al Academiei Române ales la 15/27 septembrie 1867. Om meticulos, prețuitor al timpului, se odihnea prin exercitarea a multiplelor preocupări. Exemplificăm că s-a ocupat și cu sculptura în lemn. Printre altele a sculptat un

dulap mare din lemn de nuc masiv. Peste ani, lucrarea a fost identificată și semnalată la Biblioteca „V.A. Urechia” din Galați. Memorialist. La Arhivele Naționale sunt păstrate numeroase înscrisuri relevante pentru conturarea personalității sale.

21. Elisabeta Paulina, Ottilia, Elisabeta, Luisa de Neuwied / pseudonim literar Carmen Sylva / (17/29 decembrie 1843, Monrepos, lângă Rhin – 18 februarie 1916, înmormântată la Curtea de Argeș), Doamna și Regina României studii în familie, a întreprins călătorii în Europa, cunoscând variate aspecte de la cele de la curțile familiilor domnitoare la cele de la sate și orașe. S-a căsătorit la 3/15 noiembrie 1869 cu domnitorul Carol I, ulterior fiind afectată în 28 martie 1874 de pierderea copilului, principesa Maria, și-a dirijat preocupările spre activități caritabile și culturale, având contribuții majore la susținerea azilului „Elena Doamna”, Societății de binefacere „Elisabeta”, a activității creatoare a femeilor în familie, produsele fiind valorificate prin societățile „Furnica”, „Munca”. Contribuții la organizarea îngrijirii răniților din 1877-1878. Poliglotă, a desfășurat activitate muzicală interpretativă, valoroasă pictorială și scriitoare, a acordat o atenție deosebită costumului popular românesc, prin exemplul personal stimulând purtarea acestuia. La 4/16 aprilie 1881 a fost aleasă membru de onoare al Academiei Române.

în colecția Muzeului Simu - bustul reginei Elisabeta, bronz; statuia reginei Elisabeta, bronz; medalionul Carmen Sylva cântând la orgă în cabinetul de lucru.

A.N-D.A.I.C., fond Muzeul Al. Saint Georges, inv. 617, dosar 16/1949, f. 26v. Donația Dan Angelescu, Carmen Sylva, 0,36 m., W.C. Hegel.

22. Muzeul Anastase Simu din București este donația făcută statului român de Anastase și Elena Simu, la 25 octombrie 1927. Muzeul fusese inaugurat încă din luna mai 1910, realizatorii oferind gratuit posibilitatea vizitării sale de către cei interesați. Preluarea de către stat a fost avizată favorabil de consiliul de avocați ai statului prin notificarea nr. 1275 din 9 noiembrie 1927 și acceptat de guvern prin jurnalul nr. 2594 din 12 noiembrie 1927 și prin înregistrarea la Tribunalul Ilfov - Secția notariat P.V. 33801 din 31 octombrie 1927 care a autorizat actul de donație și inventarul valorilor mobile și imobile. Prin Decretul Regal nr. 3204 din 12 noiembrie 1927 a fost confirmată această preluare. La timpul respectiv au fost preluate 1182 obiecte de artă, ulterior donatorii completând acest patrimoniu. În timpul celui de al doilea război mondial patrimoniul artistic a fost evacuat la Câmpulung Muscel. Ceea ce n-au făcut cutremurele, războiul au făcut oamenii malefici care au acționat în al șaselea deceniu al secolului al XX-lea la demolarea atât a clădirii “templului grec”, edificiu conceput de colecționarii și donatorii Simu pentru expunerea valorilor deținute, și casa muzeu Simu în care acumulasera în completare alte valori artistice. Motivația, totalmente puerilă, a justificat actul demolator prin nevoia de ridicare a blocurilor limitrofe bulevardului. A fost, de fapt, pretextul dispersării “selective” a patrimoniului, de urma multora ne fiind încă stabilite drumurile care au dus la “rătăcirea” lor. A fost unul din cele mai abjecte acte de lezare a celor care, în calitate de colecționari și donatori, demonstraseră până atunci că preocupările, pasiunile lor se finalizau cu un real avantaj pentru stat, oferind gratuit truda, sacrificiile de-o viață sau chiar a mai multor generații.

Muzeul Simu, *Catalog*, 1939 W.C. Hegel, pozițiile 396 statueta Regele Carol I, bronz, 1906; 397 Bust (Regina Elisabeta) bronz 0,22x0,33 m., semnată; 398 Mască (Mihail Kogălniceanu), gips 0,38x0,38 m.

23. Anastase SIMU (25 martie 1854, Brăila – 28 februarie 1935, București, cimitirul Bellu). Licența în drept la Paris 1878, doctorat în științe politice și administrative la 28 iunie 1880, Bruxelles. Jurist, om politic, mare proprietar, veniturile canalizându-le pentru realizarea colecției de artă, edificiului care să adăpostească patrimoniul acumulat, întreținerea pieselor, donator și către alte colecții (pentru colecția pinacotecii Virgil Cioflec de la Cluj a donat 8 tablouri și desene). A fost o persoană activă participând la propășirea: Societății geografice române, Societății Numismatice Române, Societății pentru învățătura poporului român, Societății Ateneul Român (ales membru din 27 mai 1933). Prin testamentul întocmit la 15 octombrie 1934 a prevăzut acordarea a câte 200.000 de lei: Primăriei Municipiului Brăila; comunci

Pleașca, azi satul Gabrielescu (?); școlii Societății pentru învățatura poporului român și a 500.000 de lei Academiei Române, al cărui membru de onoare a fost de la 29 martie 1933, a 300.000 de lei Societății Ateneul Român pentru constituirea a 8 premii (3 pictură, 3 sculptură, 1 desen, 1 gravură).

Membru de onoare al Academiei Române ales la 29 martie 1933. Decorat cu Bene Merenti clasa I-a, Ordinul Meritul Cultural în gradul de ofițer, Marea Cruce a Ordinului Coroana României, Ofițer și Comandor al Legiunii de Onoare.

24. Bustul Regina Elisabeta dăltuit și șlefuit în marmură, datat 1891 o redă cucapul ușor întors spre dreapta, având părul prins coc cu o diademă.

25. Un exemplar este inclus în patrimoniul artistic al Academiei Române. Împreună cu masca i-au servit peste ani, la Berlin în 1913, la modelarea statuii de la Piatra Neamț.

26. Dan Berindei, *Anul 1848 în documente artistice*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1968, p. 197 la Galați.

I.V. Lupescu, *Monumentele Unirii*, p. 131a fost amplasat în curtea care astăzi găzduiește Muzeul de istorie, din inițiativa unui comitet condus de V.A. Urechea. Are un pedestal de granit negru. Text ... F.T., M.C., p. 202 la Galați bustul M. Kogălniceanu, bronz a fost dezvelit la 24 octombrie 1893.

27. Expoziția Oficială a artiștilor în viață, 1894, Catalog, W.C.H., Capul d-lui Carp, bronz

28. **Petre P. CARP** (29 iunie 1837, Iași [Petrachi, str. Carp ?] – 19 iunie 1919, Țibănești, jud. Iași, mausoleu din beton, sarcofag marmură) Fiul lui Petre și Smaranda, născută Radu. Căsătorit cu Sevastia. Studii la universitățile din Berlin și Bonn. Om politic, implicat în lovitura de stat din 11 februarie 1866, activitate gazetărească, a fost unul din fondatorii Societății literare Junimea, traducător, publicist, om politic autor al doctrinei conservatoare, între 1907-1912 șef al Partidului Conservator, deputat, ministru, prim ministru, devenind treptat părtaș la gruparea junimistă cu organele de presă „România liberă”, devenită „Constituționalul” militând pentru o distinctă linie politică. La București a fondat un club politic. A fost adept al participării României alături de Puterile Centrale. Poziția manifestată la Consiliul de Coroană din 3 august 1914. Arogant, caustic.

Casa P.P. Carp, calea Dorobanți, azi găzduiește ambasada Turciei.

29. A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 4/1896, f. 16 Programul din 25 mai 1896 al solemnității inaugurării la Bacău a busturilor M. Kogălniceanu și V. Alecsandri la data de 2 iunie 1896. Se menționează că cel al lui M. Kogălniceanu a fost donat de către sculptorul W.C. Hegel și V.A. Urechia, iar cel al lui Vasile Alecsandri a fost realizat cu fondurile obținute prin subscripție publică prin stăruința unui comitet ad-hoc compus din: președinte G.C. Răileanu, vice președinte Ștefan Costandache și casier P. Topliceanu, membrii: Scurei, C.V. Buzdugan, D. Băcu, L. Sachelary, D. Georgescu, Pavlescu. Programul a inclus la ora 1 o serbare religioasă cu participarea Comitetului de inițiativă, donatori, reprezentantul regelui, autoritățile județene și locale, rudele apropiate ale lui Vasile Alecsandri și Mihail Kogălniceanu, delegația Academiei Române și Ateneului Român, teatrelor, Ligii Culturale, universităților, profesorilor și studenților, presei, corpului didactic, invitați particulari.. De la biserică urma deplasarea la monumente. La solemnitate participau și reprezentanți ai armatei cu drapelele Regimentelor din garnizoană. Pe trotuare erau prezenți elevii și elevele școlilor publice și private, militari din garnizoană. Elevele urmau să poarte costume naționale și un coșuleț cu flori. Orașul urma să fie pavozat sărbătorește. Discursurile urmau să fie rostite de Dumitru C. Ollănescu-Ascanio, membru al Academiei Române la monumentul lui Vasile Alecsandri și V.A. Urechia, membru al Academiei Române, la monumentul lui Mihail Kogălniceanu. La ambele monumente W.C. Hegel era cel care proceda la dezvelirea busturilor.

A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 6/1896, f. 16 Afiș cu programul inaugurării monumentelor Mihail Kogălniceanu și Vasile Alecsandri la 2 iunie 1896 în Bacău.

Bustul Mihail Kogălniceanu, bronz, donat de V.A.U. și realizatorul W.C. Hegel. Amplasat în Grădina Publică. Bustul Vasile Alecsandri, realizat de W.C. Hegel; prin subscripție publică.

Te-Deum cu participarea administrației orașului, Academiei Române, Ateneului Român, Liga Culturală, Universitatea Iași, localnici.

Cuvântări: președintele comitetului; Ollănescu din partea Academiei Române la monumentul Vasile Alecsandri și V.A.U la cel al lui Mihail Kogălniceanu. Răspunsul primarului.

A.N.-D.A.I.C., fond M.C.A., D.A., inv. 819, dosar 69/1937, f. 23 Bacău bustul Mihail Kogălniceanu, realizat de Negel (corect Hegel !) 0,90x0,60 m. dăruit de V.A. Undrea (corect V.A. Urechia !) și Negel (corect Hegel !).

Valentina Tudorică, *Bacău*, București, 1963, p. 16 bustul Mihail Kogălniceanu, amplasat pe Bd. N. Bălcescu.

Dan Berindei, *Anul 1848 în documente artistice*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1968, p. 197.

V.A. Urechia, *Scrieri literare*, București, 1976, p. 326-334 La Bacău inițiativa a aparținut prof. Costandache și primarului orașului.

30 Vasile ALECSANDRI (14 iunie 1819, Bacău – 22 august 1890, Mircești, azi jud. Iași, înmormântat în curtea conacului, ulterior osemintele fiind transferate în Capela-mausoleu din curte), studii la Bacău, Paris (1834-1839 de medicină, drept, matematică, literatură), revenit în țară la 1839 desfășoară o amplă activitate culturală, director al teatrului din Iași, creator de publicații, participant la Revoluția de la 1848, exilat în Ardeal și Bucovina, la Paris a scos revista „România viitoare”, participant la realizarea și recunoașterea Unirii Principatelor, ministru, diplomat, membru din 1865 al „Junimii”, laureat la Montpellier, poet, publicist, prozator, dramaturg, a apreciat folclorul românesc culegându-l, publicându-l și valorificându-l în propria creație, membru fondator 1866, reconfirmat 2/14 iunie 1867, membru de onoare 23 august / 4 septembrie 1871 al Academiei Române.

Marian Ștefan, *Cu Alecsandri și Eminescu acasă la Titu Maiorescu*, în: „Anuar al Arhivelor Municipiului București”, vol. II, Editura Ministerului de Interne, București, 1998, 204 p, la p. 106-111.

Virgiliu Z. Teodorescu, *Mausoleul lui Vasile Alecsandri de la Mircești – contribuții documentare*, comunicare la Sesiunea Muzeelor. Publicată în: „Revista Monumentelor Istorice”, București, anul LIX, nr. 2, 1990, p. 86-90 (istoria edificiului, relevând atât contribuția Academiei Române, a arhitectului proiectant Nicolae Ghica-Budești, și a pictorului Paul Molda, realizator a picturii interioare.)

31 „Familia”, Oradea, nr. 5, 11 februarie 1894: Primăria din Bacău a încheiat un contract pentru realizarea bustului Vasile Alecsandri.

Internet 17 aprilie 2009 Lista monumentelor de for public din Municipiul Bacău:

1) În curtea Liceului „Vasile Alecsandri”, str. V. Alecsandri nr. 37 bustul Vasile Alecsandri, bronz, Wladimir Hegel, 1897.

32 Alexandrina Ignat, *Din istoricul Colecției de artă a Muzeului Sucevean*, în: „Revista Muzeelor și Monumentelor”, seria „Muze”, București, nr. 5, 1989, p. 87: Wladimir C. Hegel are bustul Mihail Kogălniceanu, donația Gh. Burgele avocat din Dorohoi.

33 A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 4/1897, f. 6 pentru bustul lui Enăchiță Văcărescu a fost lansat un apel în 1897 din inițiativa lui V.A. Urechia cu ocazia împlinirii a unui veac de la moartea nemuritorului poet. Se dorea realizarea unui bust evocator al iluztrului înaintaș. A fost comandat lui Constantin Hagel = Hegel urmând să fie așezat în grădina Ateneului Român gata în gips. Pentru plata artistului, turnarea în bronz și realizarea piedestalului era necesară suma de 5.000 lei. Apelul era adresat celor care doreau să contribuie la realizarea respectivului monument. La 17 septembrie 1897 C. Esarcu a contribuit în numele Ateneului Român cu suma de 100 lei.

George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p. 111 citând „Familia”, Oradea 25 mai 1897 informații despre bustul Enăchiță Văcărescu.

34 Ienache /Ienăchiță/ Enăchiță /Ioan/ VĂCĂRESCU (circa 1735-1740, ? București – 12

17 iulie 1797, București, înmormântat la biserica Sf. Ioan cel Mare, la demolarea intervenită la sfârșitul secolului al XIX-lea osemintele au fost transferate la cimitirul Bellu, figura 17, locul 15) Fiul lui Ștefan Ioan Văcărescu și al Catincăi născută Done, istoric, realizator al lucrării *Istoria preaputernicilor și marilor împărați otomani 1788-1793* în care a inclus și caracterizări versificate, filolog realizator al unei gramatici românești în 1787 în care a inclus și un scurt tratat de prozodie, poet ale cărui versuri la timpul respectiv au avut o largă circulație atât orală cât și scrisă, posteritatea a preluat ca moștenire povățuitoare Testamentul, om politic, mare ban.

35 F.T., M.C., p. 318 la Războieni, jud. Neamț, monumentul Eroilor din 22 iulie 1476 a fost inaugurat la 27 octombrie 1897. Dezvelirea și sfințirea care a reunit o mare participare. Cuvântarea lui V.A. Urechia.

36 Ion Băcănarul, Gheorghe Iacob, *Harta și ghidul schiturilor, mănăstirilor și așezămintelor cu moaște și icoane făcătoare de minuni*, Editura Anastasia, București, 1997, 108 p. +1 hartă (VZT). La p. 48-49 mănăstire de maici biserica având hramul Sf. Arhangheli Mihail și Gavril

37 Constantin A. ESARCU /Exarcu/ (5 noiembrie 1836, București – 8 iunie 1898, Băile Govora, jud. Vâlcea, cimitirul Bellu, București, figura 40, locul 35) Studii liceale la București, licența în științele naturale și doctorat în medicină la Paris. Cercetător în domeniile de specialitate, dar și al izvoarelor referitoare la istoria românilor aflate în arhive, biblioteci, muzee, colecții din străinătate. Carieră didactică universitară, diplomatică, reprezentant al României la Roma și Atena, publicistică. Pentru popularizarea științelor naturii, a întronării respectului pentru mediul inconjurător și a înlăturării ignoranței, superstițiilor a pus bazele revistei „Natura”. A fost inițiator al unor instituții menite a conduce la propășirea culturală în toate mediile sociale: Societatea „Ateneul Român”, în 1865, pentru al cărui propriu edificiu a făcut celebrul apel către întreaga suflare românească: „Dați un leu pentru Ateneu !”, Societatea „Amicii Instrucțiunii”, în 1866, transformată în 1867 în „Societatea pentru învățătura poporului român”, Societatea „Filarmonică”, în 1868, Societatea „Amicilor bellelor-arte”, Societatea „Intim Club” Ca om politic a fost senator, ministru. Valorile acumulate pe parcursul anilor le-a donat predilect Ateneului Român și Academiei Române, membru corespondent al Academiei Române ales la 1/13 aprilie 1884.

38 Grigore Ionescu, *București, ghid*, București, 1938, p. 49, 50. În incinta Pinacotecii Statului din Ateneul Român un exemplar al bustului Constantin Esarcu. La p. 58 în grădina din fața edificiului, în dreapta poziția 7, exemplar dăltuit în marmură.

„Anuarul Ateneului Român, 1936”, București, p. 268 ibidem

39 A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 3/1900 la 8 noiembrie 1900 în Grădina Ateneului Român solemnitatea dezvelirii bustului Constantin Esarcu

40 G. Bezviconi, *Cimitirul Bellu din București, muzeu de sculptură și arhitectură*, în: „Monumente și muzee”, vol. I, București, 1958, p. 200 Wladimir C. Hegel (1838-1918) bustul Constantin Esarcu, 1898, amplasat în cimitirul Bellu parcela 40, locul 35.

Ibidem, *Necropola Capitalei*, București, 1972, p. 31.

41 Sinaia jud. Prahova.

Între 1690-1695 spătarul Mihail Cantacuzino a construit pe un platou al muntelui Molomoțul ansamblul monahal Sinaia.

Declanșarea lucrărilor de realizare a drumului rutier ca și cel feroviar au condus la apariția unor unități industriale. Din momentul când domnul Carol I a decis să ridice o reședință de vară pe piciorul muntelui Piatra Arsă beneficiind de apa pârâului Peleş protipendada societății s-a aflat într-o acerbă competiție de acaparare de terenuri limitrofe așezământului domnesc, după 1881 regal. Depistarea apelor minerale a conferit localității și caracterul de stațiune balneară

42 George Oprescu, *Știri contemporane despre artel plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p. 111 Citează: „Familia”, Oradea, 4 iunie 1899 referință la

basorelieful redând scena când regele Carol I împreună cu regina Elisabeta dau principelui D. Ghica și dr. Carol Davila actul de fundare al orașului Sinaia

43 Dimitrie Gr. GHICA / Beizadea Mitică/ (31 mai 1816 ? – 18 februarie 1897, București, cimitirul Bellu, figura 52, locul 1) Fiu al domnului Grigore Ghica. Studii militare la Viena și Berlin, după o scurtă carieră militară de cavalerist în armata rusă și o călătorie prin Europa a revenit la 1846 în țară intrând la 1854 în administrație fiind membru al Curții de Apel, prefect de poliție, primar al Capitalei, reprezentant al jud. Ilfov în Adunarea Ad-hoc, militant pentru Unire, stat constituțional și dinastie străină, ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, prim ministru, participant la detonarea lui Alecsandru Ioan I Cuza, deputat, senator, efor al Spitalelor Civile implicat în realizări de construcții și ample renovări de așezăminte spitalicești, de afirmare a stațiunii Sinaia, publicist.

44 Expoziția Universală de la Paris din 1899 a fost pentru România un prilej de emulație, condițiile de participare au fost aduse la timp la cunoștința doritorilor. A fost necesară o atență selecționare a ceea ce se considera virtual exponat reprezentativ pentru România. Modul de prezentare și reprezentare a determinat juriul expoziției să acorde numeroase distincții participanților români, care au fost conferite, în anul 1901, fericiiților câștigători. Modul de lucru al organizatorilor a fost atent analizat de către cei care preconizau, ca la început de secol XX, să organizeze pe plan național o manifestare de amploare

45 A.N.-D.A.I.C., fond Muzeul Al. Saint Georges, inv. 654, dosar 1/1898-1900 *Tabloul recompenselor obținute de românii participanții la Expo Universală din Paris, 1900*, București, Editura Eminescu, Sculptură, p. 146v.-147 Medalie bronz = Wladimir C. Hegel.

46 A.N.-D.A.I.C., Fototeca I_1169 Basorelieful redând solemnitatea inaugurării Universității de Iași în 1860.

George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, p. 84, W.C. Hegel pentru interiorul Universității din Iași a modelat un basorelief redând solemnitatea inaugurării în 1860 a edificiului, inițial gips, apoi turnat în bronz.

47 A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 2/1900 f. 18 Comitetul de inițiativă pentru ridicarea monumentului principelui Dimitrie Ghica la Sinaia adresa diverselor instituții invitația de a participa la dezvelirea în parcul orașului la 15/28 august 1900 a bustului realizat prin subscripție publică. Conducerea Ateneului Român era invitată la această solemnitate.

George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p. 111 monumentul principelui Dimitrie Ghica, W.C. Hegel.

48 A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 3/1900 f. 13, 14 Școala de pictură și sculptură pentru domni și domnișoare din cadrul Ateneului Român – Repartizarea cadrelor didactice cu adresa, numele și materia:

Armenească, nr. 12 – Constantin Stăncescu – pictura.

Str. Romană Georgescu – sculptură.

Str. Popa Tatu nr. 69 Grand – acuarelă și pastel [VZT: corect Nicolae E. Grant].

Șoseaua Kiseleff, Mirea – pictură împreună cu Voinescu.

Hotel Brofft, Hegel – desen și sculptură.

Str. Dreaptă nr. 10 Voinescu – pictură împreună cu Mirea.

Vis a vis de biserica Batiștei Grigorescu – noțiuni de perspectivă, anatomie, estetică și istoria artelor : f. 15 Cursurile se deschideau al 1 decembrie.

Remus Niculescu, *O lecție de anatomie în sculptura românească de la sfârșitul secolului al XIX-lea*, în: „SCIA”, seria „Arta plastică”, București, tomul 39, 1992, p. 57-77, foto W.C. Hegel

49 Ion Panțuru, *Monumentul Eroilor Pompieri*, în: „Pentru Patrie”, București, nr. 9, septembrie 1982. Referință la prezența lui W.C. Hegel din 1879 în România ???

Virgiliu Z. Teodorescu, *Monumentul pompierilor din București*, în: Simpozionul Tradiție și educație, organizat de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, București, 2005, p.17-44 (istoricul genezei,

realizări de către sculptorul Wladimir C. Hegel, înlăturării din forul public cu ocazia resistemizării zonei și readucerii pe un alt amplasament în 1990.)

50 Virgiliu Z. Teodorescu, *Un parc centenar – PARCUL CAROL I*, Editor: Muzeul Municipiului București, București, 2007, 686 p., inclusiv planșele cu ilustrații. Este evocată geneza metamorfozei acestei zone din sudul Capitalei, menirile de gazdă a unor importante manifestări, personalitățile care s-au implicat în realizarea lui

51 Expoziția oficială a artiștilor în viață, 1902, Catalog Wladimir C. Hegel, pozițiile: 177 bustul G.C.; 178 bustul C.S.; 179 medalie portretul G.C., bronz; 180 o reducere a Monumentului Pompierilor marmură; 181 medalionul Portretul M.I. W., argint; 182 bustul V.A. U/rechia;/ 183 bustul M.C.; 184 bustul dr. L. Participarea i-a fost răsplătită obținând de la juriu: medalia I-a.

Azi ne exprimăm regretul că prescurtările numelor în cazul busturilor nu permite o corectă identificare a persoanelor.

A.N-D.A.I.C., fond Muzeul Al. Saint Georges, inv. ..., dosar 9/1902, f. 3 W.C. Hegel a obținut la Expoziția Oficială a artiștilor în viață, 1902 Medalia I-a; f. 8 W.C. Hegel a expus și macheta monumentului Pompierilor.

52 G. Bezviconi, *Necropola Capitalei*, București, 1972, p. 31. La figura 40, locul 53

53 „Calendarul Minervei, 1904”, București, p. 44 la 20 decembrie 1902 în Senatul României a fost așezat bustul G. C. Cantacuzino, realizat de W.C. Hegel

54 George Gr. CANTACUZINO – Nababul (septembrie 1837, București – 24 martie 1913, București, cimitirul Bellu, figura 40, locul 30) Urmas al Măgurenilor. Fiu marelui vornic Grigore Iordache Cantacuzino (1800 – 1849) căsătorit cu Alexandrina /Luxandra/, născută Crepulescu /Kretzulescu/. Studii la Paris, licența și doctoratul în drept, revine în țară la 1862, carieră juridică până la 4 mai 1864, reluată după 11 februarie 1866, magistrat, consilier la Curtea de Apel. Din 1867 integrat în viața politică – conservator, șef de partid, deputat, președinte al Camerei Deputaților la 1888; senator, președinte al Senatului 1894; ministru, de Justiție 1870; de Lucrări Publice, de Finanțe 1873-1876; președinte de Consiliu de miniștri la 1899; 1904-1907; la 1869 primar al Capitalei până la 25 ianuarie 1870 când a fost numit ministru al Justiției. Ca primar a manifestat interesul de a contribui la amenajarea urbanistică, inițiind și amenajarea aleii și construirea monumentalei cișmele, de sub platoul Filaretului anticipând viitoarea amenajare a ceea ce a devenit după 1906 Parcul Carol I. Învățător în industria petroliferă. Donator la 1877 pentru armată a sumei de 50.000 lei în produse și a organizat un spital în jud. Prahova pentru tratarea răniților. filantrop, publicist.

55 „Anuarul Ateneului Român, 1936”, București, p. 268 monumentul C.A. Rosetti.

George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, p. 85-87 monumentului C. A. Rosetti, având în compunere statuia și două basoreliefuri evocând : 1) Unirea de la 1859; 2) Independența la 1877. Realizator W.C. Hegel, dezvelit în 1903. Foto p. 86, 87.

Ion Munteanu, *Statuile Bucureștiului*, în: „Almanah Flacăra, '76”, București, p. 46 la 20 martie 1903 solemnitatea dezvelirii monumentului C.A. Rosetti, bronz. Pe pedestal sunt atașate lateral 2 basoreliefuri evocând implicarea lui C.A. Rosetti la 1859 și 1877.

I.V. Lupescu, *Monumentele Unirii*, p. 40 la București monumentul C.A. Rosetti, turnat la Școala Superioară de Arte și Meserii în 1902.

56 Constantin A. ROSETTI (2 iunie 1816, București – 8 aprilie 1885, București, cimitirul Bellu parcela 30, locul 81), studii la București, continuate la Paris, unde a intrat în relație cu elementele revoluționare, reîntors în țară a desfășurat o activitate complexă: pregătire pentru o carieră militară, administrativă, tipograf, librar, comerciant, ziarist, creator al periodicilor „România Viitoare”, „Republica Română”, „Românul”, scriitor, traducător, director al Teatrului Național, om politic, propagandist, revoluționar, prefect, primar al Capitalei, secretar în Guvernul Provizoriu, militant al unirii Țării Românești cu Moldova și Transilvania, părtaș la organizarea detronării lui Alexandru Ioan

Cuza, ministru, publicist, membru fondator al Academiei Române 2/14 iunie 1867

57 ȘTEFAN VV. al III-lea /cel Mare și Sfânt/ (circa 1435/1436, Borzești, azi jud. Bacău - †2 iulie 1504, Suceava, îngropat în groznița din ctitoria sa, biserica mănăstirii Putna) A fost un reprezentant de seamă al familiei Mușatinilor, fiu al domnului Bogdan al II-lea, după biruirea oștilor lui Petru Aron la Doljești, jud. Neamț, a fost ales de popor pe Câmpia Direptății din Suceava și uns de mitropolit la 12 aprilie 1457 ca domn al Moldovei. A fost un bun gospodar și organizator de țară. A acordat o atenție deosebită apărării fruntariilor, căutând permanent să aibă în celelalte țări românești aliați de nădejde, intervenind atunci când aceștia cedau presiunilor externe. În anii domniei sale a trebuit să facă față la numeroase atacuri ale maghiarilor, tătarilor, polonilor și otomanilor. Prin modul de organizare a apărării, a conceperii atacului și mai ales a alegerii locului de confruntare și-a asigurat, în majoritatea cazurilor, biruința, deși armata Moldovei era numeric inferioară atacatorilor. Conștient că presiunea expansionistă a Imperiului Otoman devenea un iminent pericol pentru întreaga Europă a căutat să obțină ajutorul occidentalului. În acest sens, anterior și mai ales după biruința din 10 ianuarie 1475 de la Vaslui, în corespondența cu papa, a căutat să-i rețină atenția pentru organizarea unei ample acțiuni a tuturor europenilor împotriva otomanilor. În anii domniei sale cultura s-a afirmat în toate domeniile. Moștenirea transmisă până la noi, atât cât s-a păstrat, este o concludentă dovadă a valorilor realizate în acele timpuri.

La 20 iunie 1992 Sinodul B.O.R. a canonizat pe Ștefan cel Mare și Constantin Brâncoveanu.

58 - Grigore Ionescu, *București, ghid*, București, 1938, p. 128-129 Colecția Al. G. Cantacuzino, str. generalul Budișteanu, nr. 26 a fost dăruită Societății Generale a Funcționarilor Publici. Avea și un basorelief Ștefan cel Mare, gips, lucrare realizată de W.C. Hegel.

„Arta”, București, anul IV, nr. 3, 1957, p. 23 W.C. Hegel, basorelieful medalion Ștefan cel Mare, gips, foto.

59 Fundația Universitară Carol I înființată în anul 1891 de regele Carol I, donând un fond de 200 000 de lei căruia i s-au alăturat bancherul Evloghie Gheorghief cu 200 000 de lei și 90 000 de lei donați de Elena Turmescu. Din veniturile acestor fonduri se întreține biblioteca și se acordau stipendii studenților săraci. Construcția a fost realizată în etape, prima a fost ridicată între anii 1891-1893 prin construirea imobilului din strada azi Dem. I. Dobrescu după proiectul arh. Paul Gottreau. Prin cumpărarea și demolarea imobilului lui Grigore Păucescu, din fața Palatului Regal, s-a realizat în etapa a II-a tronsonul central incluzând aula cu 500 de locuri. Ulterior a fost construită și clădirea dinspre strada C.A. Rosetti. Biblioteca a fost inaugurată la 14 martie 1895, iar ansamblul la 9 mai 1914. În decursul anilor biblioteca a acumulat un valoros tezaur de tipărituri (cărți, periodice, note muzicale, manuscrise și chiar opere de artă. În aulă au fost organizate, în decursul anilor, prestigioase manifestări, inclusiv cele dedicate poetului național Mihail Eminescu. În timpul evenimentelor din decembrie 1989 acest ansamblu a fost premeditat incendiat, clădirea și inestimabilul tezaur înregistrând mari și irecuperabile pagube.

60. Grigore Ionescu, *București, ghid*, București, 1938, p. 43-44 W.C. Hegel are la Fundația Universitară „Regele Carol I”, azi Biblioteca Centrală Universitară: bustul regelui Carol I, marmură albă; în foaierea clădirii bustul regelui Carol I, bronz.

61. S-a procedat la lansarea a 1000 de liste de subscripție difuzate la nivel național, acțiune conjugată cu alte numeroase formule care au asigurat după ani de preocupare adunarea sumei de 25.725 lei

62 Contractul s-a încheiat în 1900 pentru suma de 30.000 lei

63 A.N.-D.J. Botoșani, fond Prefectura jud. Botoșani, inv. 2, dosarele 50/1900, f. 1-2 Primăria Iași solicita ca în bugetul 1901-1902 să fie prevăzută și suma de 500 lei ca ajutor pentru statuia Vasile Alecsandri din Iași; 57/1904 f. 46 Primăria Iași către Prefectura Botoșani pentru banii necesari ridicării statuii Vasile Alecsandri, realizare a sculptorului Hegel care urma să fie inaugurată în octombrie 1904 la Iași.

A.N.-D.J. Iași, fond Liceul clasic mixt nr. 3 Iași, dosar 237/1900, f. 12-782 Corespondența sculptorului W.C. Hegel, profesor la Școala de Belle Arte din București purtată între 1900-1906 cu C.B. Penescu, și Vasile Pogor, primarii orașului Iași, referitoare la realizarea statuii Vasile Alecsandri pentru Iași.

„Calendarul Minervei, 1906”, București, anul VIII, 1906, p. 73 la Iași s-a înălțat statuia Vasile Alecsandri, Hegel. [A.N. Biblioteca HP 469]

George Oprescu, *Știri contemporane despre artel plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p.146 date cu caracter biografic: născut în 1839 a studiat în Franța cu profesorii Geoffroy și Cobet. Venind în România a fost numit profesor. A fost decorat de mai multe ori. W.C. Hegel are ca realizări: Miron Costin, M. Kogălniceanu, Brătianu, Duca, Rosetti, la Iași statuia Vasile Alecsandri, statuia Justiției în Palatul Justiției din București, la Palatul Regal busturile Carol I, Elisabeta. Citează „Universul literar”, București, 16 octombrie 1906, p. 3.

George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, p. 84-86 la Iași statuia Vasile Alecsandri, W.C. Hegel, 1905, foto p. 88.

Alex. Puiu, I. Istrati, *20 de zone din România*, București, 1961, p. 163 la Iași statuia Vasile Alecsandri, N. Hegel.

Dan Berindei, *Anul 1848 în documente artistice*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1968, p. 197 la Iași statuia Vasile Alecsandri, W.C. Hegel.

Virgil Dănculescu, *Iași*, București, 1969, p. 29 statuia Vasile Alecsandri, N. Hegel.

George Buzdugan, Gheorghe Niculiță, *Medalii și plachete românești*, Editura Științifică, București, 1971, p. 254: în 1904 a fost elaborată medalia statuii Vasile Alecsandri de la Iași: a) metal aurit cu toartă Ø 35 mm., Sc. W Hegel; b) bronz Ø 36 mm., gravor Șaraga – Iași; c) rombică, aramă aurită 26x26 mm., gravor Șaraga.

Județele României Iași, monografie, Editura Politică, București, 1980, p. 211 în fața Teatrului Național din Iași statuia Vasile Alecsandri, W. Hegel. Este amintit și monumentul Miron Costin din apropiere.

F.T., M.C., p. 238, Iași, statuia Vasile Alecsandri, W.C. Hegel, 1906.

64 Mulți purtau cu justificată mândrie miniaturala medalie cu toartă special elaborată de firma Șaraga pentru a susține din cotă parte în casări realizarea monumentului.

ȘARAGA familie de evrei implicați în actul cultural ieșean, relevând capacitate organizatorică, capabili de a obține bănuț cu bănuț pentru o anumită cauză, participanți nemijlocit la strângerea de fonduri pentru realizarea de monumente, editori de carte, medalii. Librăria „Frații Șaraga – Iași”, fondată în anul 1877, a evidențiat în decursul anilor preocupările lui Samoil Elias și Aizic Șaraga de promovare a comerțului cu cartea românească și străină, precum și comercializarea valorilor de anticariat, filatelie și numismatică, inclusiv medalistică.

„Cronica numismatică și arheologică”, anul I, nr. 5, București, septembrie 1920, p. 33 evocată contribuția lui Șaraga la popularizarea medalisticii.

I. Massoff, *Strădania a cinci generații – monografia familiei Șaraga, Biblioteca Evreiască – Contribuții la istoria evreilor din România*, București, 1941, 126 p. + 2 planșe + un arbore genealogic.

- p. 62 În anii 1905-1906 3 medalii Vasile Alecsandri:

a) efigia lui Vasile Alecsandri și textul cu cuvintele lui Carmen Silva: ÎN CUPA LUI DE AUR, EL BEA NUMAI LUMINĂ.

b) Statuia Vasile Alecsandri, de la Iași Efigia lui Vasile Alecsandri, o harpă.

George Buzdugan, Gheorghe Niculiță, *Medalii și plachete românești, memoria metalului*, Editura Științifică, București, 1971, 291 p. (VZT). La p. 254 consemnează următoarele realizări dedicate monumentului Vasile Alecsandri din Iași:

Medalia cu toartă, metal aurit, Ø 35 mm., modelată de W.C. Hegel.

Medalia, bronz, Ø 36 mm., emisă prin preocuparea firmei Șaraga.

Medalia în patru colțuri, aramă aurită, 26x26 mm., emisă prin preocuparea firmei Șaraga.

65 Gheorghe Boboc (lipsesc datele biografice) sculptor pietrar având atelierul în București, calea Șerban Vodă nr. 227 a avut în primele decenii ale secolului al XX-lea contribuții majore la realizarea lucrărilor de pietrărie la o serie de monumente din Capitală și din țară. Cităm lucrările în pietrărie de la Monumentul Eroilor de la 1877-1878 de la Turmu Măgurele, rod al cooperării cu artistul italian Raffaello Raffaello, la fel colaborarea cu sculptorul francez Ernest Dubois pentru monumentul din Capitală dedicat lui George C. Cantacuzino. George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p. 133. O contribuție importantă a avut-o la mutarea statuii lui Gheorghe Asachi din fața Teatrului Național din Iași în fața școlii „Treii Ierarhi” de pe strada Ștefan cel Mare, conform hotărârii din 17 martie 1905 luată de Comisiunea pentru ridicarea monumentului Vasile Alecsandri. Mutarea, transportul și reazăzarea statuii, fără de temelie, a efectuat-o gratuit Gheorghe Boboc care a dăruit și blocurile de piatră pentru înlocuirea celor vechi și stricate. Vezi: Arhivele Naționale – Direcția Arhivelor Istorice Centrale (în continuare: A.N.-D.A.I.C.), colecția Acte comemorative și de fundațiune, nr. 50, actul din 10 aprilie 1905 elaborat la mutarea și sfințirea monumentului, inclusiv a osemintelor lui Gheorghe și Elena Asachi depuse la baza monumentului. În cazul lucrării de la Călărași lucrarea este semnată dreapta jos: „sculptor Gh. Boboc, București-Craiova”; Constantin Tudor, *Călărași*, București, 1984, p. 66 referință la ț realizată de Gh. B. în 1913 în memoria marinarilor de pe vasul militar „Teleorman”, scufundat în Borcea la 31 octombrie 1912.

66 Nicolae Nicu/GANE (1 februarie 1838, Fălticeni, azi jud. Suceava – 16 aprilie 1916, Iași, cimitirul Eternitatea, parcela 11/1, rândul 7, locul 2) fiul postelnicului Matei Gane și al Ruxandrei născută Văsescu. Studii la Iași și Paris unde a terminat facultatea de drept. La revenirea în Moldova a desfășurat activitate juridică la Iași. Ca om politic liberal a fost primar al Iașului, (1872-1876; 1881; 1887-1888, 1896-1899; 1907-1910), judecător, procuror, prefect, avocat, deputat, senator, ministru. Scriitor, membru fondator al societății literare „Junimea”, realizator de poezie, proză, maestru al nuvelisticii românești, publicată în „Convorbiri literare” unde a debutat cu nuvela *Fluierul lui Ștefan*, colaborator ș.a. periodice, traducător. Ales membru corespondent la 23 martie/ 4 aprilie 1882, titular 1/14 aprilie 1908, al Academiei Române.

67 George OPRESCU (28 noiembrie 1881, Câmpulung Muscel, jud. Argeș – 14 august 1969, București, Crematoriu), studii la Câmpulung, București, licența în litere la București 1904, doctoratul și docența la Cluj, activitate didactică predând limba franceză, specializare la Paris, carieră didactică universitară, diplomatică la Liga Națiunilor, cu o eficientă activitate în Comisia internațională de cooperare, fiind apreciat de N. Iorga, N. Titulescu. Intensă activitate în calitate de critic și istoric de artă, în 1930 a participat la concursul de profesor de istoria artei la Universitatea din București, organizator al Institutului de Istoria Artei 1949, traducător, publicist, contribuții majore la intensificarea activității muzeelor de artă, director al Muzeului Toma Stelian (1930-1946), după 1944 decan al Facultății de Litere, director al Muzeului Național 1946-1948, în 1948 șef al secției de artă universală al Muzeului de Artă Națională, în 1948 a acordat sprijinul organizării Institutului de arhivistică, bibliografie și muzeografie, reorganizator al învățământului artistic, contribuind, la București, la înființarea I.A.P. „Nicolae Grigorescu”, organizator al Institutului de istoria artei, al publicațiilor de specialitate care să reflecte stadiul cercetărilor în privința istoriei artelor („S.C.I.A.” cu cele 2 variante și „Revue roumaine d'histoire de l' Art”). A fost ales membru corespondent 27 mai 1938, și titular onorific în 12 august 1948 al Academiei Române, colecționar de opere de artă cu care și-a înzestrat spațiile propriei case din str. Clunet, cartierul Cotroceni, donator al casei și colecției către Academia Română. După 1977, printr-o eronată măsură, s-a avut transferat valorile de patrimoniu, ajungând să fie încorporate în Muzeul Colecțiilor, piesele fiind altfel expuse ceea ce a condus la imposibilitatea înțelegerii afinităților colecționarului. Peste hotare numeroase instituții științifice și cultură l-au cooptat ca membru corespondent (Franța, Spania).

George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, 195 p. [A.N. Biblioteca

IV 2.967].

68 V.A. URECHIA /pseudonimul lui Vasile Alexandrescu/ (15/27 februarie 1834, Piatra Neamț – 22 noiembrie/5 decembrie 1901, București, cimitirul Bellu, figura 30, locul 2). Liceul la Iași, studii de litere, științe și filozofie în Franța și Spania, istoric, scriitor, carieră didactică universitară din 1857, la Iași și București, folclorist, s-a preocupat de depistarea mărturiilor trecutului referitoare la istoria poporului român, concomitent manifestând o preocupare constantă pentru trecutul și soarta românilor din afara granițelor României a fost permanent preocupat de evoluția școlii, adunând și publicând documente, a acordat o atenție deosebită monumentelor istorice, cinstirii Eroilor neamului și a personalităților; activitate în calitate de secretar general și ministru în Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, editor de periodice, inițiator și fondator de societăți menite să sprijine activitatea românilor de pretutindeni, membru fondator al Ligii Culturale, al Ateneului Român, al Societății macedoromâne, al Societății literare devenită evolutiv Societatea Academică Română, Academia Română. La menționatele societăți a fost un consecvent donator, contribuind la îmbogățirea patrimoniului acestora. Fecund scriitor, folclorist, animator cultural, inițiator și participant la înființarea și susținerea unor instituții culturale, conferențiar, publicist, deputat, senator, membru al Academiei Române 2/14 iunie 1867 și al altor prestigioase foruri științifice internaționale, donator.

69 Daniela Mariano, *Revenire la Brâncuși*, în: „Săptămâna”, București, nr. 43 (776), 25 octombrie 1985, p. 7 referință la busturile M. Kogălniceanu, C. Stăncescu și V.A. Urechia realizate de Hegel în marmură.

70 A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 4/1907 f. 10 Decizia conducerii Ateneului Român din 1906 de a comanda realizarea bustului V.A. Urechia pentru a fi ridicat în Grădina Ateneului Român. A fost comandat lui W.C. Hegel să realizeze un bust turnat în gips și un altul turnat în bronz. De fapt cel turnat în gips era deja amplasat în Biblioteca Ateneului Român. Celălalt urmând a avea un pedestal din piatră și cu inscripție urma să fie așezat în grădină. Pedestalul urma să fie asemănător celor pentru busturile Rosetti și Esarcu, artistul urmând să primească 2.200 lei în 2 rate; la 31 ianuarie 1906 W.C. Hegel primind comanda pentru realizarea bustului V.A. Urechia solicită, în limba franceză, suma de 1.000 lei. La 25 mai 1907 sculptorul terminase bustul și solicita suma de 1.500 lei. Locuia pe calea Dorobanților nr. 107. [VZT 16 noiembrie 1988].

71 Golescu familie de boieri din Țara Românească, de obârșie musceleni, generațiile din secolul al XIX-lea s-au implicat în tot ceea ce a fost necesar pentru propășirea țării, pentru afirmarea românilor pe plan european. Averea dobândită prin bună gospodărire au folosit-o pentru finanțarea unor acțiuni culturale, umanitare și de propagandă pentru realizarea idealurilor la care s-au aflat ca promotori și înfăptuitori.

Anastasiu Iordache, *Goleștii locului și rolul lor în istoria României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979

72 Constantin Dinicu GOLESCU / Constantin Radovici / din Golești (7 februarie 1777, Golești, jud. Argeș – 5 octombrie 1830, Golești, înmormântat în biserica conacului și a satului Golești), studii la Academia Grecească cu Lambru Fotiade și Ștefan Commitas, a urcat treptele ierarhiei boierești, fiind, la 1808, ispravnic al jud. Muscel, apoi al jud. Argeș; stolnic la 1811, aga la 1814, mare logofăt al Țării de Jos, contribuind la alegerea lui Ilarion ca episcop de Argeș prin care s-a apropiat de Tudor Vladimirescu, a susținut introducerea învățământului în limba română prin cele enunțate de Gheorghe I.uzăr, organizator al unei școli și a unui mic spital pe moșia sa, iluminist, traducător. Anii de activitate în diversele funcții l-au ajutat să cunoască situația din țară, dar și de pe alte plaiuri, misiunile diplomatice îndeplinite în anii 1802, în Franța și în 1823 în Rusia oferindu-i o diversitate de stări, discernământul permițându-i să înțeleagă necesitatea reformărilor de natură economică, socială, culturală. Preocupat de cunoașterea modului de viață al altor popoare a procedat cu asiduitate la notarea celor mai semnificative impresii, făcând permanent comparații cu stările existente pe plaiurile românești, critic și autocritic

la adresa clasei conducătoare, revendicând schimbarea atitudinii față de masa celor care erau realii realizatori ai veniturilor țării.

În 1821, în timpul refugiului la Brașov, D.G. împreună cu alți boieri pun bazele unei societăți secrete, care n-a dăinuit, dar care la rândul ei la 1827 a dus la constituirea Societății Literare prin Ion Heliade Rădulescu și cei care i s-au alăturat.

73 „Anuarul Ateneului Român, 1936”, București, p. 268.

George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, p. 85, 91.

Dan Berindei, *Anul 1848 în documente artistice*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1968, p. 197.

Petre Oprea, *Istoricul turnătorilor ...*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 1, 1969, p. 33 atribuie turnarea lucrării în 1910 la firma „V.V. Rășcanu”.

Florian Georgescu. Ștefan Ionescu, Maria Cantili, *București, orașul nostru, ghid*, București, 1970, p. 174 Monumentul Dinicu Golescu (1777-1830) amplasat în București la intersecția str. Ștefan Furtună (azi Mircea Vulcănescu) cu Bd. Dinicu Golescu.

F.T., M.C., p. 84-85

74 Ștefan D. GOLESCU (1809, Câmpulung, jud. Argeș - 27 august/8 septembrie 1874, Nancy, Franța) Studii în Elveția, carieră militară, adjutant domnesc, diplomat, om politic, revoluționar, membru în Guvernul Provizoriu la 1848, emigrant până în 1857 în Franța unde s-a alăturat celor care acționau pentru izbăvirea românilor. La revenirea în țară a fost ale în Adunarea Ad-hoc, militând pentru Unire aducerea de prinț străin, deputat, ministru, prim ministru

75 Nicolae GOLESCU (1810, Câmpulung, Muscel, azi jud. Argeș -1877) Fiul lui Dinicu Golescu. Studii în Elveția, pregătire și carieră militară, adjutant domnesc, general, administrativă, prefect al poliției orașului București la 1839, juridică, revoluționar, om politic, ministru, membru în locotenența domnească la 1848, emigrant la Paris desfășurând o amplă campanie propagandistică în favoarea cunoașterii Principatelor, a trecutului și aspirațiilor lor. A contribuit la Realizarea Unirii și la detronarea domnului Alecsandru Ioan I Cuza, membru în locotenența domnească de la 11 februarie la 11 mai 1866, ministru, președinte de Consiliu, inspector general al Gărzii naționale pe perioada existenței sale

76 Carol STORCK (10 mai 1854, București – 1926, București, cimitirul Protestant) Fiul, elevul și colaboratorul lui Karl Storck. Absolvent premiat al Academiei de artă din Florența pe care a urmat-o în anii 1870-1875, în 1876 a plecat în S.U.A. la Philadelphia pentru specializare timp de 4 ani, revenind în țară la 1880 pentru a se alătura tatălui său. A realizat sculptură predilect în marmură

77 Radu C. GOLESCU /Catană/ (1816- 1882) fiul lui Dinicu Golescu, frate cu Nicolae și Ștefan. A intrat în armată parcurgând ierarhia militară până la gradul de colonel. Participant la revoluția de la 21849 a fost arestat și deținut la Brussa până în 1853 când a putut emigra în Franța de unde a putu reveni în țară la 1856, fiind reintegrat în armată.

78 Dimitrie DEMETRESCU MIREA semna: D.D. MIREA (10 octombrie 1864, Câmpulung, jud. Muscel, azi Argeș – 24 octombrie 1942, București, cimitirul Bellu, figura 41, locul 16) A urmat Școala de Arte Frumoase la București și s-a specializat la Paris la Academia Julian sculptor cu o bogată activitate

79 Alexandru Constantin GOLESCU Albu (1818 – 29 octombrie 1873, Golești, jud. Argeș, înmormântat în incinta bisericii). Studii la München, Geneva, Paris unde a acordat o atenție specială matematicii, filozofiei. A cunoscut pe Teodor Diamant de la care a preluat preocupările pentru studierii vieții țaranului român, pentru propășirea patriei. Dragostea de Patrie l-au condus în rândurile celor care militau pentru reformele necesare schimbării stărilor sociale în Țara Românească, unde revine în 1838 pentru ca în 1840 să plece la Paris pentru a studia filozofia, prilej de a cunoaște cele mai avântate spirite ale timpului care acționau pentru reformarea societății. Cele dobândite l-au determinat a fii unul din revoluționarii de la 1848. Deputat.

- 80 A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 6/1911 oferta redactată în limba franceză [VZT 16 noiembrie 1988].
- Grigore Ionescu, *București, ghid*, București, 1938, p. 49, 50 în dreapta grădinii Ateneului Român, spre calea Victoriei poziția 3) P.S. Aurelian, bronz, iar în stânga pozițiile: 4) bustul C.I. Stăncescu și 7) bustul V.A. Urechea.
- 81 Petre S. AURELIAN (12/13 decembrie 1833, Slatina, jud. Olt – 24 ianuarie 1909, București, cimitirul Bellu, figura 7, locul 38). Studii primare la Slatina, liceul și Facultatea de drept în București, diplomat în științele economice și agronomice din Franța și Italia. Agronom, botanist, economist, om politic, carieră didactică universitară, organizator al învățământului, ministru, deputat, senator, președinte al Societății Centrale Agricole din București, publicist, donator, membru al Academiei Române 9/21 septembrie 1871.
- 82 Constantin I. STĂNCESCU (20 octombrie 1837, București – 8 iunie 1909, București, cimitirul Bellu, parcela 21, locul 26) Studii liceale terminate în 1855 a urmat facultatea de drept ??? și pictura cu Tătărescu, la 1857 cu o bursă acordată de stat a plecat la Paris urmând timp de 7 ani cursurile Școlii de Belle Arte. Din acea perioadă Pinacoteca Statului deține o serie de tablouri trimise de bursier. La revenirea în țară, la 1865 a fost numit profesor de istoria artelor și de estetică la Școala de Belle Arte din București, ulterior director, pictor academist, autor de ample compoziții, portretist dramaturg și traducător al dramaturgiei, membru în Comitetul teatrelor.
- 83 Grigore Ionescu, *București, ghid*, București, 1938, p. 49,50 Ateneul Român, în grădină, dreapta bustul Mihail Kogălniceanu, marmură, W.C. Hegel.
- „Anuarul Ateneului Român, 1936”, București, p. 268.
- 84 Petre Oprea, *Dimitrie Paciurea*, în „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1969, p. 213: C.V. Hegel la 1 aprilie 1909 a fost pensionat din postul de la catedra de sculptură de la Școala de Belle Arte din București
- 85 Expoziția oficială a artiștilor în viață, 1910, Catalog p. 28, W.C. Hegel pozițiile: 224/246 bustul V.A. Urechia, bronz; 225/247 Constantin I. Stăncescu, gips; 226/248 compoziția alegorică Gloria României; 227/249 statuia regele Carol I. (N.B. ! număratori diferite în cataloagele consultate/
- 86 Coloana-machetă turnată în bronz, în 1903 este inclusă în patrimoniul Muzeului Național Peleş
- 87 A.N.-D.A.I.C., fond M.C.A., D.A., dosar 61/1936, f. 55 bust bronz modelat în 1908, inaugurat în 1912.
- „Familia”, Oradea, nr. 36, 21 septembrie 1890; nr. 39, 12 octombrie 1890.
- George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p.146, 96-97.
- George Oprescu, *Sculptura statuară românească*, ESPLA, București, 1954, p. 90.
- V.Z.T. 31 mai 1988, Dorohoi, în piațeta din fața fostului palat al Prefecturii jud. Dorohoi, azi găzduind Muzeul ... pedestal piatră, vopsit cu var, având la spate mențiunea că este o realizare a Ateneului Român din Dorohoi din 1912. Lucrările: bustul Mihail Kogălniceanu și basorelieful au fost turnate la Fabrica V.V. Rășcanu în 1908.
- „Botoșani, '83”, Botoșani, p. 82 la Dorohoi strada Alecsandru Ioan I Cuza, bustul Mihail Kogălniceanu realizat de Wladimir Hegel.
- F.T., M.C., p. 182 Dorohoi bustul Mihail Kogălniceanu, bronz, basorelief redând scena din Camera Deputaților de la 9 mai 1877 cu discursul ministrului de Externe. realizare de Wladimir Hegel, dezvelit la 2 iulie 1913.
- A.N.-D.J. Botoșani, fond Primăria Dorohoi, dosar 20/1909, f. 1v. Ateneu Român din Dorohoi la 30 ianuarie 1909 către Primăria Dorohoi informând-o despre inițiativa ridicării unui bust Mihail Kogălniceanu în Piața din fața Palatului Comunal. Realizator sculptorul W. Hegel = 5.500 lei fiind preconizată dezvelirea la mai 1909 Subscripțiile n-au acoperit sumele cheltuite, fiind încă necesari

4.000 lei. Amintește că la 14 noiembrie 1906 Consiliul Comunal a subscriș 5.000 lei din care s-au primit numai 500 lei. Se solicita cel puțin 2.000 lei; f. 2 Se revendica la 17 iunie 1909 mandatarea subscripției; f. 2v. avizarea a 500 lei; f. 3 la 10 aprilie 1908 solicitarea și avizarea sumei de 500 lei; f. 4 solemnitatea dezvelirii D 2 iunie invitație din partea primarului către consilierii pentru a participa și discursul pentru preluarea monumentului; f. 5 Programul tipărit pentru ziua de D 2 iunie 1913, lansat la 23 mai 1913; f. 7 participarea a 250 de țărani din comunele județului la solemnitatea dezvelirii monumentului. Pentru cazarea lor s-au obținut spații la Cazarma regimentului local, unde urmau să servească și masa; f. 7v. cheltuielile; f. 9 sume pentru realizarea tribunei, decorațiunilor din fața palatului; f. 9v. = 215,20 lei; f. 10 facturi furnizori.

A.N.-D.A.I.C., fond M.C.A., D.A., inv. 818, dosar 61/1936, f. 55 la Dorohoi bustul M. Kogălniceanu, bronz, 0,80 m., fiind datat 1908, iar pedestalul de piatră, 2,50x2,50x3,00 m., data ridicării: 1912.

Județele Patriei Botoșani, monografie, Editura Politică, București, 1980, p. 256 Dorohoi, str. Alexandru Ioan I Cuza bustul M. Kogălniceanu, W.C. Hegel.

Octav I. Gutic, Gheorghe Grigoraș, *Dorohoi, mic îndreptar turistic*, Editura Sport-Turism, București, 1982, p. 65 str. Alexandru Ioan I Cuza, în vecinătatea Muzeului de Științele Naturii bustul Mihail Kogălniceanu, bronz, realizat de C Hegel, 1908.

88 N.-D.J. Neamț, Piatra Neamț, fond Inspectoratul școlar Neamț, dosar...?, f. 10: la 11 mai 1913 comitetul pentru ridicarea statuii lui Mihail Kogălniceanu la Piatra Neamț, președinte mitropolitul Pimen anunța că la 19 mai 1913 urma să aibă loc dezvelirea în cadrul manifestărilor Congresului Ligii Culturale. Era anunțată prezența regelui Carol I și a prințului Ferdinand.

„Albina”, București, anul , nr.35, 1913 Dare de seamă referitoare la statuia Mihail Kogălniceanu de la Piatra Neamț.

„Almanahul Adevărul și Dimineața pe anul 1914”, București, p. 96 statuia Mihail Kogălniceanu dezvelită D 19 mai 1913 la Piatra Neamț. Foto macheta statuii. Se face mențiunea existenței în grădina Universității de la Iași a unui bust Mihail Kogălniceanu.

Dan Berindei *Anul 1848 în documente artistice*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1968, p. 197.

F.T., C.U., *Locuri și monumente pașoptiste*, Editura Militară, București, 1976, p. 189 Piatra Neamț într-un mic spațiu verde, lângă palatul Consiliului popular al municipiului. Pe pedestal cu litere turnate în bronz Mihail Kogălniceanu 1817-1891, sub care se află un basorelief care are semnătura și datarea: W. Hegel 1913.

F.T., M.C., p. 299 Piatra Neamț statuia Mihail Kogălniceanu, W. Hegel. Pe pedestal un basorelief, bronz redând centrul unui sat cu biserică și câteva case. s.d.j. și datat: W.C. Hegel 1913 A fost turnat la Berlin.

D. Almaș, I. Scurtu, *Turism cu manualul de istorie*, București, 1973, p. 203.

M. Dragotescu, *Piatra Neamț*, București, 1980, p. 59.

N. Acrășmăriței ș.a., *Județul Neamț*, București, 1971.

„Botoșani, '83”, Botoșani p. 82 Dorohoi str. Alexandru Ioan I Cuza bustul M. Kogălniceanu, W.C. Hegel.

1913 iulie 2, Dorohoi – solemnitatea dezvelirii monumentului Mihail Kogălniceanu (bust datat 1908, un basorelief redându-l în Camera Deputaților la 9 mai 1877, pedestalul din 1912).

89 PIMEN /din botez Petru Georgescu/ (22 octombrie 1853, Provița de Sus, jud. Prahova - 12/13 noiembrie 1934, București). Studii la Seminarul Central din București, carieră ecleziastică, continuate studiile la facultatea de Teologie din Cernăuți, doctorat în 1885, uns în monahism la mănăstirea Căldărușani 1885, carieră didactică teologică, ales mitropolit al Moldovei în 1909 păstorind până la moarte. Bun organizator s-a preocupat de starea edificiilor, pregătirea clerului, viața monahală. Un bun exemplu l-a constituit totala implicare în acordarea ajutoarelor celor în suferință în timpul războiului,

militari și civili, ulterior pentru cinstirea celor căzuți la datorie, ajutorarea orfanilor, a văduvelor și invalizilor.

A fost ales membru de onoare al Academiei Române la 15/28 octombrie 1918.

90 Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, Editura Enciclopedică, ediția II revăzută și întregită, București, 2002, p. 193. N.B. ! inclus la numele de familie Georgescu. Aurel Pentelescu, Gavril Preda, *Mitropolitul Pimen Georgescu (1853-1934)*, Editura Printeuro, Ploiești, 2003, 544 p.

91 A.N.-D.A.I.C., fond V.V. Rășcanu, T 2/ 19 statuia Mihail Kogălniceanu, Târgu Ocna, Hegel. 1928 ?!

Dan Berindei *Anul 1848 în documente artistice*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1968, p. 197 Târgu Ocna bustul M. Kogălniceanu.

Petre Oprea, *Istoria turnătorilor*, în „Revista Muzeelor”, București, nr. 1, 1969, p. 37 bustul M. Kogălniceanu pentru Târgu Ocna a fost turnat la V.V. Rășcanu, București, în 1928.

92 „Anuarul Ateneului Român, 1936”, București, p. 268 referință la Wladimir Hegel, polonez cu studii la Paris, recomandat lui V.A. Urechia de Carnot, tatăl președintelui Franței pentru a-l aduce în România. A realizat monumentele: Miron Costin, 1889; Pompierilor; C.A. Rosetti; busturile: Constantin Esarcu din Grădina Ateneului Român; Carol I; V.A. Urechia; C. Stăncescu; M. Kogălniceanu, C.I. Istrati; alegoria Gloria României; frontonul de la Institutul anatomic. A fost profesor la Școala de fete de la Ateneu; la Școala de Arte și Meserii unde l-a avut elev pe D. Paciurea, la Școala de Belle Arte din București 1898-1909. Ulterior a plecat în America. În 1897 și 1898 a expus lucrări comandate de Ateneul Român.

93 George Oprescu, *Știri contemporane despre artele plastice în România între 1890-1909*, în: „Analecta”, vol. III, București, 1946, p. 96-97.

94 George OPRESCU (28 noiembrie 1881, Câmpulung Muscel, jud. Argeș – 14 august 1969, București, Crematoriu), studii la Câmpulung, București, licența în litere la București 1904, doctoratul și docența la Cluj, activitate didactică predând limba franceză, specializare la Paris, carieră didactică universitară, diplomatică la Liga Națiunilor, cu o eficiență activitate în Comisia internațională de cooperare, fiind apreciat de N. Iorga, N. Titulescu. Intensă activitate în calitate de critic și istoric de artă, în 1930 a participat la concursul de profesor de istoria artei la Universitatea din București, organizator al Institutului de Istoria Artei 1949, traducător, publicist, contribuții majore la intensificarea activității muzeelor de artă, director al Muzeului Toma Stelian (1930-1946), după 1944 decan al Facultății de Litere, director al Muzeului Național 1946-1948, în 1948 șef al secției de artă universală al Muzeului de Artă Națională, în 1948 a acordat sprijinul organizării Institutului de arhivistică, bibliografie și muzeografie, reorganizator al învățământului artistic, contribuind, la București, la înființarea I.A.P. „Nicolae Grigorescu”, organizator al Institutului de istoria artei, al publicațiilor de specialitate care să reflecte stadiul cercetărilor în privința istoriei artelor („S.C.I.A.” cu cele 2 variante și „Revue roumaine d’histoire de l’Art”). A fost ales membru corespondent 27 mai 1938, și titular onorific în 12 august 1948 al Academiei Române, colecționar de opere de artă cu care și-a înzestrat spațiile propriei case din str. Clunet, cartierul Cotroceni, donator al casei și colecției către Academia Română. După 1977, printr-o eronată măsură, s-au transferat valorile de patrimoniu, ajungând să fie încorporate în Muzeul Colecțiilor, piesele fiind altfel expuse ceea ce a condus la imposibilitatea înțelegerii afinităților colecționarului. Peste hotare numeroase instituții științifice și cultură l-au cooptat ca membru corespondent (Franța, Spania).

Dan Berindei *Anul 1848 în documente artistice*, în: „Revista Muzeelor”, București, nr. 3, 1968, p. 197 W.C. Hegel, monumentul C.A. Rosetti din București, statuile M. Kogălniceanu, Iași (?) și Piatra Neamț, busturile M. Kogălniceanu din Galați, Dorohoi, Bacău; statuile Pompierilor, Goleștilor, V. Alecsandri.

95 Raffaello P. ROMANELLI (13 mai 1856, Florența – 2 aprilie 1928 ?) Fiul sculptorului Pascale. Studii de artă la Florența la Academia de Belle Arte având ca dascăli pe Rivalta și tatăl său și la Roma, sculptor monumentalist, are lucrări în mai multe țări ale lumii. În România a realizat pentru Iași

monumentele Alexandru Ioan I Cuza și Mihail Kogălniceanu, pentru Craiova monumentul Alexandru Ioan I Cuza, pentru Turnu Măgurele monumentul dedicat Eroilor Independenței. A mai realizat o serie de busturi și numeroase monumente funerare.

96 Petre Oprea, *Cu privire la Wladimir Constantin Hegel*, în: „SCIA”, seria „Arta plastică”, Editura Academiei R.S.R., București, nr. 1, 1972.

97 Petre OPREA (9, dar în acte este 11 martie 1928 -). Facultatea de Istorie, promoția 1952, activitate în domeniul istoriei artelor plastice, inspector, muzeograf, șef de secție toate treptele parcurse aducându-l în situația de documentare care să-i permită elaborarea unei aprecieri concludente. Cercetările întreprinse s-au concretizat în numeroase studii publicate.

98 Mircea DEAC (1939, Oltenița, jud. Ilfov, azi jud. Călărași -) Facultatea de Litere și Filozofie, București și Academia de pictură. Carieră didactică universitară, întemeietor și director al Oficiului Național de expoziții. Publicist

99 Mircea Deac, *50 de ani de sculptură*, editată de Oficiul de Informare Documentară pentru Industria Construcțiilor de Mașini, București, 2000, 216 p. Abreviat „S. 50”. La p. 18 Vladimir Hegel 1829-1917 a venit în România la 1885 solicitat de V.A. Urechia; p. 19 autor al lucrărilor Miron Costin, Iași; Dinicu Golescu, București; Vasile Alecsandri, Iași; Mihail Kogălniceanu, Piatra Neamț; statuia C.A. Rosetti, București cu 2 basoreliefuri.

100 Grigore Ionescu, *București, ghid*, București, 1938, p. 133 la Muzeul Kalinderu W.C. Hegel are basorelieful M. Eustatiade, bronz

101 Ibidem, p. 257 în Rotonda Parlamentului bustul Gheorghe Chițu, , marmură albă, W.C. Hegel.

102 Gheorghe CHITU (24 august 1828, Craiova, jud. Dolj – 27/28 octombrie 1897, Mirila, jud. Dolj, azi Olt, funeralii naționale la Craiova la 1 noiembrie 1897) Studii la Craiova, Sf. Sava, unde a și fost reținut ca profesor de limbi clasice. Participant la revoluția de la 1848 în calitate de comisar cu propagandă. După înăbușirea revoluției a plecat la Viena pentru a urma studiul dreptului. La revenirea în țară a practicat din 1853 magistratura. La 1857 a înființat la Craiova periodicul „Vocea Oltului” pentru susținerea idealului Unirii Principatelor. Desfășoară concomitent activitatea de jurist. Carieră didactică universitară. Om politic, deputat, senator, ministru al Cultelor și al Instrucțiunii Publice până la 1888.

103 VZT 29 mai 1996: Târgoviște Muzeul scriitorilor, în expoziție medalionul Smara, s.s.j. Hegel.

104 Smaranda Andronescu Gheorghiu / Maica Smara/ (5/18 septembrie 1857, Târgoviște, jud. Dimbovița - ? 1944, București, cimitirul Bellu, figura 83, locul 89). Studii la București, carieră didactică, inspector general în Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii Publice scriitoare cu preocupări pentru răspândirea cunoștințelor științifice și predilect ale celor referitoare la istoria și cultura poporului român, animatoare culturală, militantă pentru pace, pentru cunoașterea valorilor culturale și spirituale ale tuturor popoarelor lumii, participantă activă la numeroase congrese internaționale, preocupată de realizarea și aducerea în forul public a monumentelor dedicate cinstirii faptelor înaintașilor, inițiatore a salvării și purtării costumului popular, inițiatore și conducătoare a societății „Arta și istoria națională”, fondată în anul 1921, după acumularea experienței din deceniile anterioare, prin intermediul căreia a inițiat și realizat obiectivele enumerate anterior. Publicistă.

105 Gheorghe/George/ I. DUCA (21 ianuarie 1847, Galați – 26 iulie 1899, București, cimitirul Bellu, figura 54, locul 60) Studii politehnice în Franța, inginer, director general C.F.R., director al Școlii de Poduri și Șosele, întemeietor al Societății Politehnice.

106 Nu cunoaștem să fi realizat o lucreare dedicată lui Duca, a fost însă membru în juriul care a analizat machetele prezentate la concursul pentru viitorul monument.

A.N.-D.M.B., fond Ateneul Român, dosar 4/1902, f. 7, 9 Comitetul funcționarilor C.F.R. pentru

ridicarea monumentului George I. Duca, lansa un concurs public de machete turnate în gips. Era anunțat viitorul amplasament pe alea de sosire în grădina din fața Școlii C.F.R. Era enunțate proporțiile dorite, caracterul onorific având în compunere o statuie sau un bust. De revendica expresivitate. Se lăsa la alegerea artistului genul de materiale folosite pentru definitivarea lucrării. Costul să nu depășească suma de 39.000 lei. Termenul acordat concurenților era de 5 luni pentru a realiza și prezenta machetele la concurs, respectiv pentru 15/28 martie 1902. Juriul avea în compunere pe membrii comitetului de inițiativă și următoarele persoane: G.D. Mirea, directorul Școlii de Belle Arte, arhitectul Leconte de Nouy, Dimitrie C. Olănescu (Ascanio), sculptorul Hegel, 2 artiști aleși de concurenți (sculptor și arhitect). Președinte al juriului era Emil Miculescu, director general al C.F.R. Premii: 1) 1.000 lei și 5% din valoarea lucrării pentru conducerea lucrărilor. 2) 850 lei; 3) 650 lei. Sunt formulate condițiile de execuție. Președinte al Comitetului Al. Cottescu, București 11/24 octombrie 1901; f. 13 la 28 februarie/ 13 martie 1902 Comitetul solicita conducerii Ateneului Român posibilitatea de a expune în perioada 15 martie-15 aprilie 1902

Expo de machete pentru preconizatul monument ing. Gheorghe Duca, organizată de Ministerul Comunicațiilor în anii 1902-1903 la Ateneul Român; f. 26 la 6/19 aprilie 1902 se consemna faptul că la 3 aprilie 1902 s-a făcut judecarea machetelor pentru concursul G.I.D. Au semnat procesul verbal: Gr. Olănescu, A. Leconte du Nouy, G. D. Mirea, I. Berindei, I. Valbudea, W. Hegel. A fost acordat premiul I lucrării cu moto Labor, Premiul II lucrării cu moto Armonia și Premiul III lucrării cu moto La gară. Lucrările premiate au devenit proprietatea comitetului/